Täysistunto

Keskiviikko 18.2.2026 klo 14.00—17.15

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 17.15.

Puhetta johtivat puhemies Jussi Halla-aho (14.00—15.58) ja ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (15.58—17.15).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi poliisilain 5 a luvun muuttamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 29/2025 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 32/2025 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 17.2.2026 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa edustaja Tiina Elo on edustaja Anna Kontulan kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hylätään.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Lakiehdotusten hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 137, ei 18; poissa 44 (äänestys 1).

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 29/2025 vp sisältyvät 1.—4. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

3. Kannabis lailliseksi, säännellyksi ja verolle

Kansalaisaloite KAA 2/2024 vp
Valiokunnan mietintö LaVM 18/2025 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 18/2025 vp. Keskustelu asiasta päättyi 17.2.2026 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa edustaja Atte Harjanne on edustaja Timo Furuholmin kannattamana tehnyt vastalauseen mukaiset neljä lausumaehdotusta.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen kansalaisaloitteeseen KAA 2/2024 vp sisältyvän ehdotuksen hylkäämisestä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdyistä lausumaehdotuksista.

Mietintö ”jaa”, Atte Harjanteen ehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 144, ei 18; poissa 37 (äänestys 2). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Atte Harjanteen ehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 145, ei 16; poissa 38 (äänestys 3). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Atte Harjanteen ehdotus 3 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 144, ei 18; poissa 37 (äänestys 4). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Atte Harjanteen ehdotus 4 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 145, ei 18; poissa 36 (äänestys 5). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Asian käsittely päättyi.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 190/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Puisto, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.05 **Elinkeinoministeri Sakari Puisto** (esittelypuheenvuoro): Hyvä puhemies! Ensimmäinen tänään esittelemäni hallituksen esitys koskee asuntorahoituksen sääntelyä.

Esityksen tavoitteena on lisätä kotitalouksien valinnanvaraa ja mahdollistaa sääntelyn joustot taloudellisissa laskusuhdanteissa. Esityksessä ehdotetut toimet sovittiin keväällä 2025 hallituksen puoliväliriihessä osana Suomen talouskasvua elvyttävien toimenpiteiden kokonaisuutta. Vaikka joitain merkkejä asuntokaupan elpymisestä on ollut nähtävissä, niin asuntomarkkinat ovat olleet edelleen heikohkossa vireessä, ja kauppamäärät ovat nousseet maltillisesti. Asuntomarkkinat ja rakentaminen ovat toisiinsa kytkeytyneitä ja tietysti tärkeä osa Suomen kansantaloutta.

Sääntelyä joustavoittamalla voimme vaikuttaa asuntorahoituksen ehtoihin. Tarvittaessa näitä ehtoja keventämällä voimme matalasuhdanteessa tukea asuntomarkkinoita ja sitä kautta rakentamista. Tähän tavoitteeseen pyritään nyt käsiteltävänä olevalla hallituksen esityksellä. Asuntorahoituksen saatavuutta helpotettaisiin käytännössä kolmella tavalla: Ensinnäkin Finanssivalvonnalle mahdollistettaisiin asuntolainakaton keventäminen matalasuhdanteissa. Toiseksi asuntoluottojen enimmäistakaisinmaksuaikaa pidennettäisiin 35 vuoteen. Kolmanneksi asuntoyhteisöluottoja koskevia rajoituksia muutettaisiin niin, että niitä olisi mahdollista tarvittaessa helpottaa valtioneuvoston asetuksella.

Lisäksi Finanssivalvonnan seuraamusmaksuja koskevaa säännöstä muutettaisiin EU:n vertailuarvoasetuksen muutoksen takia.

Esityksen vaikutusten arvioidaan olevan maltillisia, koska sääntely pysyy pitkälti muuttumattomana. Muutoksilla annetaan ennen kaikkea lisävälineitä reagoida asuntomarkkinoiden matalasuhdanteisiin. Samoin muutoksilla mahdollistetaan nykyistä pidemmät asuntolainat, jolloin kotitaloudet voivat entistä paremmin säästää ja sijoittaa lainanhoidon ohella. Esitykseen sisältyvät lait on tarkoitus saattaa voimaan 1. huhtikuuta 2026.

Hyvä puhemies! Toivon esityksen saavan myönteisen vastaanoton eduskunnassa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

14.08 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Ehdotettu muutos luottolaitoslakiin on ennen kaikkea päätös siitä, miten Suomessa huolehditaan turvallisen arjen perustasta eli kodeista. Kodin on oltava turvallinen paikka, ja jokaisella suomalaisella on oikeus kotiin. Asuntomarkkinat ovat olleet poikkeuksellisen vaikeassa tilanteessa, ja rakennusalan syvä taantuma heijastuu suoraan perheiden, työntekijöiden ja koko talouden arkeen. Nyt esitetty maltillinen jousto asuntorahoituksen sääntelyyn varmistaa, että asunnon vaihtaminen, asuminen ja rakentaminen eivät pysähdy kohtuuttomien reunaehtojen vuoksi.

Arvoisa puhemies! Esityksen ytimessä on pidemmän asuntolainan mahdollisuus, joustavampi lainakatto ja taloyhtiölainojen sääntelyn keventäminen silloin, kun suhdannetilanne sitä edellyttää. Näillä muutoksilla emme kiihdytä velkaantumista hallitsemattomasti vaan annamme markkinalle hengähdystauon ja kotitalouksille enemmän tilaa suunnitella asumistaan omista lähtökohdistaan. Kun kuukausierät kevenevät ja omarahoitusosuuden vaatimukset joustavat, yhä useammalla ihmisellä on

mahdollisuus muuttaa työn perässä, löytää perheelle sopivampi koti ja rakentaa omaa talouttaan vakaammalle pohjalle.

Arvoisa puhemies! Inhimillinen asuntopolitiikka ei tarkoita vain keskiarvoja tai korkokäyriä. Se tarkoittaa sitä, että ihmisellä on paikka, jossa nukkua, syödä, elää ja voida hyvin, paikka, jota kutsutaan kodiksi. Suomessa on pyritty määrätietoisesti asunnottomuuden vähentämiseen, mutta asuntomarkkinoiden vaikeudet ovat lisänneet painetta kuntien ja järjestöjen työhön. Siksi on tärkeää, että asuntotuotanto ja asuntokauppa pääsevät uudelleen liikkeelle. Kun rakennusala työllistää ja uusia koteja valmistuu, helpottuu myös kaikkein heikoimmassa asemassa olevien tilanne. Koti on aina muutakin kuin seinät. Se on edellytys kiinnittyä työelämään, koulutukseen ja yhteiskuntaan. Se on edellytys arjen turvallisuudelle. Nämä tärkeät uudistukset tukevat tavoitteitamme turvallisten kotien tarjoamisesta kaikille antamalla asumisen rakenteille vakautta ja ennakoitavuutta.

Arvoisa puhemies! Tällä esityksellä edistämme kestävämpää ja oikeudenmukaisempaa asuntopolitiikkaa, jossa vaikutukset ulottuvat kotitalouksien arjesta koko kansantalouteen. Kun huolehdimme siitä, että suomalaisilla on mahdollisuus löytää koti ja pitää siitä kiinni myös talouden myrskyssä, huolehdimme samalla myös turvallisen arjen edellytyksistä. Juuri niistä kodeista tässä uudistuksessa on viime kädessä kysymys. — Kiitos, arvoisa puhemies. [Tuomas Kettunen: Oma koti kullan kallis!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Karlsson, olkaa hyvä.

14.12 **Anette Karlsson sd:** Arvoisa puhemies, ärade talman! On tärkeää, että asuntorahoituksen sääntelyä tarkastellaan ja että ensiasunnon ostajien asemaa pyritään vahvistamaan. Laina-ajan pidentäminen 35 vuoteen ja enimmäisluototussuhteen nostaminen 95 prosenttiin voivat helpottaa asunnon hankintaa. Samalla pidempi laina-aika kasvattaa kokonaiskustannuksia ja sitoo kotitalouden velkaan entistä pidemmäksi ajaksi. Lakimuutos ei myöskään automaattisesti muuta pankkien luotonmyöntökäytäntöjä, joten vaikutukset riippuvat rahoitussektorin käytännöistä.

Kun lainaa myönnetään lähes koko asunnon arvoa vastaan, puskurit ovat ohuet korkojen noustessa tai hintojen laskiessa. Ylivelkaantumisen taustalla ovat kuitenkin useimmiten vakuudettomat kulutusluotot, mutta velkataakan kasvu lisää silti haavoittuvuutta.

Valitettavasti hallitus on samaan aikaan poistanut ensiasunnon varainsiirtoverovapauden ja uudistanut asp-järjestelmää tavalla, joka on jättänyt sen monin osin vähemmän houkuttelevaksi kuin tavallisen asuntolainan. Asp-järjestelmää tulisi korjata niin, että se aidosti tukee säästämistä ja ensimmäisen asunnon hankintaa.

Asunto-osakeyhtiöiden osalta yhtiölainaosuuden kasvattaminen ja laina-aikojen pidentäminen lisäävät osakkeiden riskejä. Suuret yhtiölainat altistavat kotitaloudet korkojen nousulle ja rahoitusvastikkeiden äkillisille muutoksille, ja maksuvaikeuksissa vastuu voi siirtyä muille osakkaille.

SDP on esittänyt vaihtoehtobudjetissaan ensiasunnon varainsiirtoverovapauden palauttamista ja määräaikaista korkovähennystä. Toivon, että hallitus arvioi nämä esitykset vakavasti, jotta niitä voitaisiin vielä tällä hallituskaudella edistää osana kestävää ja vastuullista asuntopolitiikkaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Koponen, olkaa hyvä.

14.15 **Ari Koponen ps:** Arvoisa puhemies! Tärkeintä tässä esityksessä on, että se vahvistaa kasvun edellytyksiä. Se helpottaa ensiasunnon ostamista ja mahdollistaa asunnon hankinnan nuorempana. Pidempi laina-aika pienentää kuukausierää, jolloin kotitalouksille jää varoja myös muuhun kulutukseen, säästämiseen ja sijoittamiseen. Se tukee kotimaista kysyntää ja talouden elpymistä.

Puhemies! Kyse on esityksestä, joka tukee rakentamista, asuntokauppaa ja koko kansantaloutta. Iso kiitos ministeri Puistolle tästä esityksestä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Päivi Räsänen, olkaa hyvä.

14.15 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa puhemies! Tämä esitys on osa pääministeri Orpon hallituksen puoliväliriihen kasvutoimia, joissa linjattiin asuntorahoitussäätelyä koskevista uudistuksista. Hallituksen esityksessä ehdotetaan useita muutoksia, jotka vaikuttavat asuntolainojen ehtoihin ja myös asuntokaupan dynamiikkaan. Yksi merkittävimmistä on laina-ajan pidentyminen 30 vuodesta 35 vuoteen. Pidempi laina-aika laskee kuukausierää ja voi madaltaa kynnystä asunnon ostamiselle, mutta samalla on muistettava, että pidempi maksuaika kasvattaa kokonaiskorkokuluja koko laina-ajalta. Pienempi kuukausittainen lainanlyhennys voi kuitenkin olla monelle perheelle ratkaisevaa, etenkin tulotason vaihdellessa.

Esityksen mukaan helpotuksia tehtäisiin myös asuntoluoton enimmäisluototussuhteeseen ja asuntoyhteisöluottoja koskeviin rajoituksiin. Näiden muutosten tavoitteena on edistää säästämistä ja sijoittamista, tukea asuntokauppaa ja rakentamista, helpottaa asunnon vaihtamista ja joustavoittaa asuntorahoitusta koskevaa sääntelyä. Suomen pankkisektori on vakavarainen ja vahva. Pankit ovat kuitenkin olleet luotonannossa varovaisia, mikä on heijastunut myös asuntomarkkinoihin. Nyt on tärkeää, että poliittiset linjaukset heijastuvat myös pankkien toimintaan ja asuntomarkkinat lähtevät elpymään, mikä on myös kansantaloudellisesti tärkeää.

Kristillisdemokraattien mielestä notkeampi rahoitusjärjestelmä auttaa sekä ensiasunnon ostajia että niitä, jotka haluavat siirtyä suurempiin koteihin perheen kasvaessa. Koska kalliit asumiskustannukset vaikuttavat syntyvyyteen, on vastuullisen lainanoton ja lainanannon merkitys elintärkeää vastaisuudessakin ja erityisesti nyt ennätyksellisen matalan syntyvyyden aikana tärkeää. Nuoret perheet kantavat harteillaan suurta vastuuta. He tekevät arjessaan valintoja, joiden vaikutukset ulottuvat vuosikymmenten päähän. Asunnon osto on suuri taloudellinen sitoumus. Siksi sen ajoitus, rahoitus ja ehdot merkitsevät paljon erityisesti tilanteessa, jossa pätkätyöt ovat yleisiä ja määräaikaisuudet arkipäivää.

Vaikka talouspuheet ovat olleet viime vuosina synkkiä, on suomalaisissa kotitalouksissa nähty myös myönteistä kehitystä. Kotitalouksien velkaantuminen on laskenut yhtäjaksoisesti vuodesta 2020 lähtien. Samaan aikaan on kuitenkin todettava, että asuntovelallisten velkaantumisaste on edelleen kansainvälisesti vertaillen korkea. Tämä kertoo siitä, että niillä kotitalouksilla, jotka ovat velkaa, velkaa on paljon suhteessa tuloihin. Täällä kuuluikin jo jostakin tuolta takaa, että ”oma koti kullan kallis”, miten meillä tavataan sanoa. Oma koti merkitsee turvaa, jatkuvuutta ja mahdollisuutta rakentaa elämää pitkällä aikavälillä. Hallituksen tavoitteena on saada asuntomarkkinat liikkeelle myös epävarmoina aikoina.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aalto-Setälä, olkaa hyvä.

14.19 **Pauli Aalto-Setälä kok:** Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille erittäin tärkeästä ja hyvästä hallituksen esityksestä. Me olemme tässä salissa puhuneet paljon siitä, miten ihmisten on vaikea saada lainaa ja miten asuntomarkkina ei ole lähtenyt liikkeelle. Tämä on konkreettinen esitys sen edistämiseksi, että ihmiset saisivat lainaa ja asuntokauppa lähtisi liikkeelle. Tämä helpottaa lainansaantia, tukee asuntokauppaa ja rakentamista. Asunnon vaihtaminen helpottuu, ja rahoitusmarkkinat voivat reagoida suhdanteisiin aiempaa joustavammin. On aika vähentää holhousta ja mahdollistaa suomalaisille myös vaurastuminen. Tämäntyyppiset laina-ajat, mitä me täällä otetaan käyttöön, ovat samoja kuin Ruotsissa, ja ainakaan ruotsalaiset eivät ole sitä pystyneet sössimään, tuskin mekään täällä. Ehkä luotamme kansalaisiin. Pankkien testithän pysyvät edelleen, niin että mitään isoa riskiä tässä ei ole.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Partanen, olkaa hyvä.

14.20 **Karoliina Partanen kok:** Arvoisa puhemies! Maanantaina uutisoitiin, että suomalaisten palkansaajien ostovoima on vahvistunut huomattavasti ja palautunut jo vuoden 2022 tasolle. Tästä voi kiittää niin ammattiliittojen neuvottelemia palkankorotuksia kuin myös hallituksen tekemiä veronkevennyksiä. Ostovoiman vahvistumisesta huolimatta kuluttajat pohtivat tällä hetkellä, mitä tehdä tällä parantuneella ostovoimalla: laittaako lisää sukanvarteen, vai lähteäkö ostoksille? Suomalaisilla on ennätysmäärä euroja tileillä ja säästöissä tällä hetkellä.

Raha olisi todella hyvä saada kiertoon, ja se vaikuttaisi piristävästi talouskasvuun. Haluamme kannustaa suomalaisia asunnon vaihtamiseen ja kuluttamiseen myös tänään käsiteltävänä olevalla muutoksella. Kiitos esityksestä ministerille. Tämä muutos tuo perheiden arkeen joustoa. Asuntolainojen kuukausierän pienentyminen voi ratkaista sen, pystyykö perhe vaihtamaan asuntoa tai muuttamaan työn perässä muualle. Se voi myös ratkaista sen, uskaltaako kuluttaa muuhun kuin asunnon ostamiseen tai vaihtamiseen.

Esityksen ollessa lausunnolla jotkut tahot pohtivat sitä, voiko tämä esitys johtaa asuntovelallisten velkaantumiseen. Lain tarkoituksena ja tavoitteena on kuitenkin antaa markkinoille hieman hengitystilaa tässä tilanteessa, jossa velkaantumisaste on jo laskenut huipustaan. On myös tärkeää, että tällä muutoksella tuetaan työllisyyttä ja kasvua, rakentaminen kun on 6—7 prosenttia Suomen bruttokansantuotteesta, ja se työllistää noin 170 000 suomalaista. Asuntomarkkinoiden elpyminen ja tämä uudistus tukevat siten koko taloutta.

Arvoisa puhemies! On myös tärkeää saada pankit mukaan tähän toimintaan lainoittamaan niin yksittäisiä ihmisiä kuin myös rakennusliikkeitä, yrityksiä korjausrakentamaan ja niin edespäin. Tällä hetkellä saamme huomattavan paljon erittäin huolestunutta viestiä niin yksittäisiltä ihmisiltä, suomalaisilta, kuin myös yrityksiltä siitä, että pankit eivät luotota. Sellaiset yritykset saavat lainaa, jotka sitä eivät tarvitse, mutta yritykset, jotka tarvitsevat lainaa, eivät sitä saa. Pankit myös avoimesti kertovat siitä, että luottotappioita ne eivät juurikaan tee, mikä kertoo omalta osaltaan kyllä vääristyneestä tilanteesta rahoitusmarkkinoilla. Suomi ei nouse ilman sitä, että myös pankit ottavat vastuunsa ja kantavat huolta siitä, että Suomeen syntyy talouskasvua. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

14.23 **Pekka Aittakumpu ps:** Arvoisa puhemies! Suomalaisten kotitalouksien ylivelkaantuminen on laaja ongelma, ja samaan aikaan ongelma on myös se, että monet suomalaiset eivät ole pystyneet hankkimaan omaa asuntoa, koska lainansaannin ehtoja on osittain vedetty aivan liian tiukille. Valtaosa suomalaisten kotitalouksien velasta liittyy asumiseen. Kotitalouksien maksuhäiriöt ovat viime vuosina lisääntyneet, mutta on huomattava se, että nämä maksuhäiriöt johtuvat pääosin ja lähes pääasiassa muista kuin asumiseen liittyvistä asuntolainoista. Nämä maksuhäiriöt ovat syntyneet pääasiassa erilaisista tili- ja kertaluotoista.

Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys onkin hyvin oikeansuuntainen ja järkevä, se, että helpotetaan ihmisten mahdollisuutta saada asuntolainaa järkevillä, joustavilla ehdoilla. Nyt tosiaan tämän esityksen mukaan asuntoluottojen enimmäistakaisinmaksuaikaa pidennettäisiin 30:stä 35:een vuoteen, ja samaan aikaan myöskin muutetaan enimmäisluottosuhdetta sillä tavalla, että lainaa voisi saada pienemmällä omarahoitusosuudella. Nämä tulevat helpottamaan tavallisten suomalaisten asuntohaaveiden toteutumista. Tämä on aivan oikein ja hyvin järkevä ja tosiaankin vastuullinen tapa helpottaa asuntolainan saantia sillä tavalla, että ei kohoteta riskiä kotitalouksien ylivelkaantumiselle.

Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä todetaan, että näiden muutosten myötä samankokoinen laina on mahdollista saada pienemmällä kuukausittaisella maksuerällä ja että tällöin alentuneet velanhoitomenot on mahdollista käyttää säästämiseen, sijoittamiseen tai kuluttamiseen. Esityksessä toki tuodaan esiin sekin, että on vaikea arvioida sitä, kuinka suuri osuus esimerkiksi tästä käytettävissä olevien tulojen lisäyksestä sitten siirtyy kulutukseen tai sijoittamiseen, mutta tuodaan esille se, että jos nämä lisääntyneet tulot johtavat kotimaisen kulutuksen kasvuun, niin myöskin tällä on tietysti sitten osaltaan osuutta talouskasvuun ja sen tukemiseen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

14.25 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille hyvästä esittelystä. Tässä ollaan tosi tärkeän kysymyksen äärellä, koska asuntomarkkinat ovat hyytyneet käytännössä täydellisesti ja asuntorakentaminen on pudonnut sieltä reilusta 30 000:sta noin 20 000:een vuodessa eli asuntoja valmistuu todella vähän — taitaa olla pienimpiä lukuja vuosikymmeniin. Tässä mielessä kaikki toimet, millä asuntomarkkinoita yritetään elvyttää, ovat hyvästä, koska ne näkyvät meillä heti työllisyydessä ja taloudessa. Rakentaminen on siitä hyvä toimiala, että kaikki toimenpiteet näkyvät aika nopeasti sitten, kun niitä päätöksiä tehdään.

Asuntojen osalta mielenkiintoista tässä on se, kun me paljon puhutaan täällä velasta, että kun asuntoihin liittyviä velkoja on suomalaisilla noin 150 miljardia tällä hetkellä ja valtionvelka on tämän vuoden lopussa 201 miljardia, niin me näemme tämän mittaluokan, kuinka isoista summista tässä puhutaan käytännössä, ja siinä mielessä liikutaan aika isolla pensselillä. Kotitalouksilla velkaa on 106 miljardia ja asuntoyhtiöillä 45 miljardia, eli tämä jakautuu tällä tavalla. Suomalaisista 23 prosentilla on asuntovelkaa, kotitalouksista — kun katsotaan kotitalouksien kautta — 29 prosentilla. Eli tämä sinänsä on aika montaa ihmistä koskettava asia.

Nyt kun tässä on tämä tausta näissä isoissa luvuissa näin, niin sitten vielä se, mikä jää tässä esityksessä vähän vähemmälle, on tietenkin se, että ihmisten käyttäytyminen on muuttunut aika paljon. Nykyään asutaan vuokralla entistä enemmän. Isoissa kaupungeissa taitaa olla jo niin, että asuntokunnista yli puolet asuu vuokralla. Eli tämä koskee nyt yhtä osaa asumista, kun omistusasujille nyt näitä aikoja pidennetään käytännössä. Eli tämä on hyvä lakiesitys, mutta täytyy muistaa tämä kokonaisuus, missä tässä ollaan.

Nämä pidemmät laina-ajat madaltavat tietenkin lainan kuukausierää, ja siinä mielessä se tuottaa tavallaan sen vaikutuksen, mitä tässä tavoitellaankin, eli sen, että se asumisen kulu kuukausitasolla saataisiin alemmas. Tämän tietenkin pitää myöskin tulla käytännöksi, eli pankkien pitää nyt sitten ruveta ottamaan näitä käytäntöjä jatkossa vastaan. Tämä on mielestäni se seuraava kysymys: miten me valvotaan, että tämä muuttuu sitten käytännöksi?

Arvoisa puhemies! Tämä on hyvä esitys, mutta tämä olisi tarvinnut välttämättä kylkeensä sen sysäyksen asuntomarkkinoille, että olisi laitettu ensiasuntojen varainsiirtoveron huojennus tähän mukaan. Silloin me oltaisiin saatu ensimmäiset asunnot liikkeelle, koska aina ketjut synnyttävät uusia asuntokauppoja. Me oltaisiin tätä saatu vietyä tällä tavalla. Että tämä tästä, tätä olisi kaivattu tämän esityksen yhteydessä. Mutta muuten nämä esitykset ovat oikeansuuntaisia, ja näitä on helppo kannattaa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

14.29 **Timo Suhonen sd:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tässä esityksen tavoitteena on kehittää sääntelyä niin, että asuntorahoituksen saatavuutta on mahdollista helpottaa joustavammin matalasuhdanteissa. Näin esityksellä parannetaan asuntorakentamisen ja kaupan edellytyksiä etenkin tilanteessa, jossa asuntojen hinnat ja kauppamäärät laskevat.

Asuntoyhteisöille asetettuja rajoitteita ehdotetaan muutettaviksi antamalla uusi valtioneuvoston asetus eräistä asuntoyhteisöluottoja koskevista rajoituksista. Asetus mahdollistaisi enimmäisluotto-osuuden asettamisen 60—70 prosentin välille ja 1—2 vuotta kestävän lyhennysvapaan ensimmäisen viiden vuoden aikana uudiskohteen käyttöönotosta sekä enimmäislaina-ajan asettamisen 30 ja 35 vuoden välille.

Tältä osin näen tämän tietysti myönteisenä, kun puhutaan uudisrakentamisesta ja siihen liittyvistä piristämistarpeista. Otan kuitenkin esiin huoleni siitä, kun puhutaan asunto-osakeyhtiöistä, että siellähän meillä on valtakunnassa aika laaja tämmöinen korjausremonttipommi odottamassa, nimenomaan asunto-osakeyhtiöitä kun ajatellaan. Siellä on asunto-osakeyhtiöillä monta sellaista tilannetta, että tarvitsisi ihan välttämättömiä peruskorjauksia tehdä asunto-osakeyhtiöissä, mutta pankki ei anna lainaa, ja sittenhän taloyhtiöt ja osakeyhtiöt ovat ongelmissa ja sitä kautta myös asuntojen omistajat. Tämä on iso haaste, ja olen tätä aiemminkin ministereiltä kysellyt ja kysyn edelleen nyt teiltä, ministeri, tätä asiaa, vaikka tämä ei suoraan juuri teidän hallinnonalallenne kuulukaan, mutta ehkä saatatte tietää, mistä tässä on kysymys, ja siksi kysyn.

Elikkä valtiontakauksilla on mahdollista ollut rahoittaa asunto-osakeyhtiöitten korjausrakentamisia ja peruskorjauksia. Valtion takausvarauksia muun muassa 2025 oli budjetissa peräti sata miljoonaa euroa, elikkä ei puhuta mistään pienestä asiasta. Ongelma siinä on ollut se, että nämä kriteerit ovat olleet sen verran tiukat, että asunto-osakeyhtiöt eivät ole pystyneet hyödyntämään tätä valtiontakausta siten kuin ehkä oli tarkoitus hyödyntää. Lähinnä kysymys kuuluu, onko tästä tietoa, mitenkä tätä valtiontakausta

asunto-osakeyhtiöitten korjausrakentamiseen pystytään edesauttamaan ja minkälaisia kriteeristön muutoksia siinä olisi tulossa, jotta sitä saataisiin paremmin käyttöön ja asunto-osakeyhtiöt saisivat sitten korjausrakentamiseen apua tarvittaessa. Tätä kysyin aiemmin vuosi sitten. Ministeri vastasi silloin, että tämä asia on selvityksessä. Nyt kysyn: onko teillä tietoa tästä asiasta? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Ollikainen, varsågod.

14.31 **Mikko Ollikainen r:** Arvoisa puhemies, ärade talman! Inledningsvis vill jag tacka minister Puisto för det här förslaget, för Finland behöver tillväxt. Den här propositionen är en viktig del av möjligheten att vi ska få en större tillväxt till landet och ge bankerna möjlighet — och de ska också ta den — att den maximala löptiden för bostadslån ökas från 30 år till 35 år. Det här är en bra sak för att försöka försnabba till exempel investeringarna och för att folk som har bostadslån ska ha mer pengar att röra sig med under en månads tid, till exempel för att spara eller placera, men också för att konsumera. Vi vet ju att vi har en allt större arbetslöshet för tillfället, och framför allt servicesektorn har lidit av konjunkturerna på sistone, och därför är det här väldigt viktigt. Okej, visst är det så att totalkostnaderna under en längre tid blir större, men oftast brukar ekonomin som man har vara väldigt konkret bunden till just den månaden.

Tässä tuli esille just, että myös pankeilla on tässä vastuuta, että saadaan lisää kasvua Suomelle, ja tämä on yksi mahdollisuus nyt sitten kasvattaa tätä, että ne antavat enemmän asuntolainaa. Tätä kautta sitten tulee työllisyyttä ja rakentamista tähän maahan. Toki myös kuluttajat pystyvät sitten paremminkin käyttämään rahaa päivittäisiin kuluihin ja myös kuluttamaan palveluihin ja niin edelleen. Tiedetään, että pankit ovat vakavaraisia ja senkin takia se riskinottokyky on vahvempi kuin aikaisemmin.

Bankerna är väldigt solida i dag, så därför har man goda möjligheter att ge krediter i fortsättningen. Jag poängterar också att man ju har stresstesterna i framtiden också, så på det sättet har man en god möjlighet att inte ge lån, om man inte vill, till sådana som kanske inte har betalningsförmåga i den takt som man önskar.

Elikkä näen, että on tärkeää, että nyt luodaan edellytyksiä ja että kaikki haluavat nyt sitten saada myös enemmän rakentamista Suomeen. Se on ensisijaisen tärkeää.

Det här lagförslaget ger också möjlighet till att möjliggöra en lägre egenfinansieringsandel på bostäder, och det här för sin del borde hjälpa. Vi får allihopa mycket kontakter kring att man inte får bostadslån, och det här ser jag som en bromskloss för vår tillväxt i Finland. Därför är det här ett bra förslag. — Kiitos, tack.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Edustaja Wallinheimo, olkaa hyvä.

14.34 **Sinuhe Wallinheimo kok:** Arvoisa puhemies! Eilen kun aloitimme tämän asian kuulemisen hiukan etukäteen, oli mielenkiintoista havaita, että siellä kaikki asiantuntijat eivät olleet samaa mieltä hallituksen esityksen kanssa, mikä oli minulle henkilökohtaisesti kyllä hieman yllätys. Kun täälläkin salissa puheita kuuntelee, niin kaikki ovat hyvin

pitkälle sitä mieltä, että näitä laina-aikoja olisi hyvä pidentää. Suomessa on nyt keskimäärin noin 23 vuotta se laina-aika, ja Ruotsissa voidaan olla 50 vuodessakin. Ruotsissahan on käynyt niin, että ihmisillä on enemmän rahaa kuluttaa, mutta he ovat myös samalla sitä sijoittaneet ja vaurastuneet. Tietenkin toivoisi, että Suomessakin näin kävisi, mutta asiantuntijoiden huoli oli se, että ne ihmiset, jotka nytkin miettivät sitä, ostaisivatko hiukan suuremman asunnon, ja vievät tietyllä lailla kireälle tämän lainanoton, ovat näitä, jotka sitten tulevat tätä lainaa hakemaan, ja muutenkin ne, joilla on hiukan huonompi taloudellinen taito. Pelkona heillä oli sitten tämä, että ihmiset tulevat jatkossa ylivelkaantumaan tästä. No, aika näyttää sen.

Yksi tietyllä lailla merkillinen asia meillä Suomessa on se, että mehän käytämme paljon enemmän vaihtuvakorkoisia lainoja kuin muissa Euroopan maissa, mikä tarkoitti esimerkiksi tuossa koronakriisin aikoina ja energiakriisin aikoina, kun korot pomppasivat, että me jouduimme maksamaan selkeästi enemmän sitten näitä korkoja kuin muut maat. Toivoisin, että tällä laina-ajan pidennyksellä nyt ehkä ihmiset siirtyisivät enemmän myös sitten kiinteäkorkoisiin lainoihin, mikä tietyllä lailla helpottaisi sitä painetta siitä, jos nämä muuttuvat.

Teemme tässä varmasti hyvää työtä talousvaliokunnassa ja katsomme ne kriittiset pointit, mutta yllättävän paljon siellä tuli kyllä asiantuntijoilta kritiikkiä tätä kohtaan. Katsotaan, että laista tulee hyvä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vestman, olkaa hyvä.

14.36 **Heikki Vestman kok:** Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat tässä edellä ovat tuoneet esille oikeastaan kaiken oleellisen, mitä tähän hyvään hallituksen esitykseen liittyy, ja minäkin haluan kiittää ministeriä hyvästä esittelystä ja hallitusta tästä esityksestä.

Suomalaisen suurin yksittäinen investointi, ja monelle myös suurin haave, on se oma koti. Tämän esityksen ytimessä on se, että tämän investoinnin ja sen haaveen toteutumista edesautetaan keventämällä sääntelyä maltillisesti. Eli tämä nykyinen asuntolainojen 30 vuoden enimmäiskesto nostetaan 35 vuoteen ja sitten myös asuntolainojen enimmäislainakattoa nostetaan, mikä edesauttaa myöskin sitä lainansaantia. Taloyhtiölainojen puolelle myöskin tulee joustavoittamistoimia.

On totta, että maltillisesti varmaan riskit nousevat näiden sääntelyn muutosten vuoksi. Mutta on muistettava se, että riskin ottaminen ja riskin kantaminen kuuluvat talouteen, ja semmoinen talous, jossa ei siedetä riskiä, ei myöskään kasva. Tässä haluan yhtyä myös niiden kollegoiden puheenvuoroihin, jotka ovat peräänkuuluttaneet pankkien riskinsietoa. Tästä on kuultu julkisuudessa puheenvuoroja viime aikoina myös pankkisektorilta. Eli on kysyttävä, onko tämä pankkien luottotappioiden pienuus tietynlainen indisio siitä, että suomalaiset pankit eivät sitä riskiä halua ottaa, ja onko tämä itse asiassa yksi taustatekijä sille, minkä takia paitsi asuntolainaa myöskin sitten yritysrahoitusta on pankeista palautteen perusteella vaikea saada.

No, pankkisektorin toiminta, lainansaanti ja sääntely eivät tietystikään ole niitä ainoita tekijöitä, joita meillä asuntomarkkinalla on vaivaamassa. Eli kyllähän on niin, että rakentamiseen kohdistuu erityisesti pääkaupunkiseudulla voimakasta sääntelyä, ja jossain määrin myöskin voidaan todeta, että tonttimarkkina ei toimi toivotulla tavalla. Pidän ihan perusteltuna esimerkiksi semmoista kysymystä, että minkä takia kunnat panttaavat sitä tonttiomaisuutta odottaen niin sanotusti parempia aikoja. Tällainen tonttipolitiikka ja

maapolitiikka eivät ole omiaan ainakaan pitämään huolta siitä, että sitä kohtuuhintaista asumista syntyy markkinaehtoisesti.

Eli kyllä Suomen asuntomarkkinalla on vielä tehtävää, ja tämä on nyt hallitukselta yksi konkreettinen, hyvä toimi, jolla tässä suhdanteessa pyritään helpottamaan sen yksittäisen suomalaisen edellytyksiä toteuttaa oma investointi ja siten myöskin saamaan sitä asuntomarkkinaa toimimaan ja toisaalta rakentamista elvytettyä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Niemi, olkaa hyvä.

14.40 **Veijo Niemi ps:** Arvoisa herra puhemies! Arvoisa ministeri! Tässä on nyt hyviä ajatuksia muun muassa laina-ajan pidentämisestä ynnä muusta, mutta koko ajan on puhuttu vain siitä, että yksittäinen henkilö on läpäissyt pankin tiukan neulansilmän niin, että hänelle annetaan lainaa. Haluaisin, että pohditaan myöskin sitä, että monet nuoret ihmiset, jotka ovat työ- tai virkauran alussa, haluaisivat oman kodin, haluaisivat oman lainan, mutta he ovat määräaikaisessa virka- tai työsuhteessa, jolloin lähes aina lainan saanti pankista estyy tätä kautta. Olisiko tälle asialle mitään tehtävissä, niin että näille ihmisille pystyttäisiin antamaan jonkinnäköistä muutakin takuuta — kaikilla ei ole varakkaita vanhempia taikka mitään mökkejä antaa lisävakuudeksi — ja pankille riittäisi lainanantamisedellytys siinä tilanteessa, kun ihminen on vasta määräaikaisessa virka- tai työsuhteessa? Muun muassa kun poliisi on valmistunut koulusta mutta on määräaikaisessa virassa ja hakee asuntolainaa, niin ei löydy, kun on vasta määräaikainen virka. Olisiko tälle asialle mitään tehtävissä? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen, olkaa hyvä.

14.41 **Rami Lehtinen ps:** Arvoisa puhemies! Puhumme tärkeästä asiasta, ja haluankin kiittää ministeri Puistoa siitä, että tämä esitys on tullut tänne saliin lähetekeskusteluun.

Asuntoa harvoin ostetaan hetken mielijohteesta tai impulsiivisesti, vaan se on elämän suurimpia hankintoja, kuten täällä on jo kerrottu, ja siksi pitää siihen mahdollisuuksia lisätä, ei niitä rajoittaa — samoin kuin velkaantuminen harvoin johtuu siitä, että ostetaan se asunto, koska siinä halutaan ikään kuin itse rakentaa omaa tulevaisuutta ja päättää siitä, miten se tehdään. Tässä on myöskin hyvä, että mennään siihen suuntaan, mitä muutkin Pohjoismaat ovat tehneet, elikkä Ruotsissa on mahdollisuuksia huomattavasti pidempään laina-aikaan kuin Suomessa.

Edustaja Niemi tässä edellä vei osittain samoja asioita, joista itsenikin piti puhua, mutta erityisesti haluaisin todeta sen, että vaikka nykypäivänä olisivat vakuudetkin kunnossa, olisi niitä mökkejä, olisi rikkaita vanhempia, niin siitä huolimatta ei saa lainaa, jos oma maksukyky ei ole riittävä. Pankit ovat hyvin tiukkoja siinä, että se maksukyky ei riitä, vaikkapa juuri siitä syystä, että on vain määräaikainen työ eikä pysyvää tulopohjaa. Esimerkkinä oma asunnonhankintani aikanaan nuorempana konstaapelina määräaikaisessa työsuhteessa: kaksi pankkia ilmoitti, että ei nuorempi konstaapeli ja silloinen puoliso, joka oli sihteeri, Suomeen taloa rakenna, ja kolmas pankki sanoi, että paljonko tarvitsette. Eli riittää, että yksikin uskoo ja hanke voi toteutua, ja laina on tullut kokonaan maksettua, eli riskiä pankille lopulta tästä ei tullut.

Sitten se seikka vielä, minkä haluaisin myöskin nostaa keskusteluun, kun nyt käsitellään tässä laajasti tämä asia ja muutoksia pankkijärjestelmään: pankkien sääntely ja sääntelyn

muutostahti ovat sellaisia, joista itse olen huolestunut. Siellä on varsin laaja koulutustarve taas tämänkin muutoksen myötä, ja toivoisin, että tämä käsitellään niin, että ei ole välittömästi tarvetta taas muuttaa uudelleen näitä samoja määräyksiä. Tästä on myöskin kustannusvaikutuksia varsin paljon pankkijärjestelmiin, kun niitä muutetaan tämän lain mukaisesti. Kokonaisuutena muutenkin pankkijärjestelmä on ylisäänneltyä, ja on hyvä, että sinne annetaan vapauksia harkita lainaa, koska pankit tekevät vastuullista työtä siinä, että suomalaiset eivät liikaa velkaantuisi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eestilä, olkaa hyvä.

14.43 **Markku Eestilä kok:** Arvoisa puhemies! Täytyy todeta, niin kuin monet muut puhujat, että tämähän on selvästi markkinoitten haluama muutos, että se laina-aika nostetaan 35:een. Minun mielestäni sen olisi voinut ihan hyvin viedä vielä pitemmällekin, vaikka 40 vuoteen.

Arvoisa puhemies! Asunnon omistaminen on kulttuurikysymys, mutta se on myös sukupolvikysymys, ja tietenkin, jos ei saa pankista lainaa eikä ole oikein rahaa, niin vaikea sitä asuntoa oikeasti on ostaa. Mutta voi olla, että trendi kulkee siihen suuntaan, että omistaminen ei ole enää niin suosittua kuin se on ennen ollut ja asutaan vuokralla monesta syystä, esimerkiksi näistä epävarmuustekijöistä johtuen.

Arvoisa puhemies! Kysyn vähän samaa kuin edustaja Wallinheimo: miten ministeri näkee, mennäänkö Suomessa enemmän sitä yleiseurooppalaista trendiä kohti, että on kiinteäkorkoinen laina, että luovutaan näistä vaihtuvakorkoisista lainoista? Silloin kun korot nousivat, niin silloin nimenomaan moni keskituloinen ja hyvätuloinenkin perhe joutui siihen ikään kuin kassavirtaongelmaan, että varallisuutta saattoi olla mutta ei ollut enää varaa kuluttaa, kun kaikki rahat menivät lainanmaksuun. Tosin nyt tilanne on korjaantunut ja lainatkin ovat lähteneet tippumaan.

Sitten yleinen huomio on se, että aina kun meillä on jotakin asumisen kanssa ongelmia Suomessa, niin lääkkeeksi haetaan julkista tukea. Minun mielestäni Suomen yhteiskunnassa pitäisi pikkuhiljaa päästä siitä. Milloin on romutuspalkkio, milloin on mikäkin: jos markkinat vähän niin kuin takkuavat jollakin aikajänteellä, niin meidän poliitikkojen pitäisi aina mennä antamaan sitä rahaa, joka joudutaan ulkomailta lainaamaan. Tästä kulttuurista pitäisi päästä pois. Vaikka sitä rahaa ei sinne johonkin toimialaan työnnetä, niin kyllä se tavalla tai toisella joka tapauksessa tulee selviytymään siitä. Jonkun verran voi tuhoa tulla, mutta ihmiset löytävät kyllä keinon sitten esimerkiksi asumisessa. Ei sitä liikaa pitäisi mennä tukemaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Puisto, neljä minuuttia, olkaa hyvä.

14.45 **Elinkeinoministeri Sakari Puisto:** Kiitoksia, arvoisa puhemies! Tosiaan tämä varsinainen esitys on varsin maltillinen. Tässähän monet näistä laajennuksista ovat erilaisten lukkojen takana, kuten Finanssivalvonnan johtokunnan päätöksen tai valtioneuvoston asetuksen takana. Myös tämä poikkeus laina-aikojen pituudessa 35 vuoteen kattaa osan noista toimista, joten ajattelen, että tämä on hyvä ja tarpeellinen uudistus, joka ei vaaranna finanssivakautta tai tuo kotitalouksien kannalta kielteisiä vaikutuksia, isommin ainakaan. Se taloyhtiölainojen huoli, mikä täällä ainakin yhden edustajan kohdalta tuotiin esiin, on ihan relevantti, mutta tässäkin tämä liikkumavara on

suhteellisen pieni, eli puhutaan 60—70 prosentista. Myös lyhennysvapaan pituus saa olla 12—24 kuukautta, ja lainojen enimmäispituus on tosiaan 30—35 vuotta, eli mitään kovin suurta asiaa tässä ei tehdä, ja tosiaan tässä on asetus takana. Eli tässä on tarkoitus olla nimenomaan suhdanneinstrumentti.

Edustaja Eestilä otti esille kysymyksen, mikä on näkemys tästä korkoinstrumenttien käytöstä Suomen asuntomarkkinoilla. Pitää ihan täysin paikkansa, että suomalaiset ovat käyttäneet vaihtuvakorkoisia lainoja, pääosin euribor 12 kuukautta, ja nyt kun muutama vuosi sitten, vuodesta 22 lähtien, korot alkoivat nousemaan negatiivisesta ensin nollaan ja siitä positiiviseen ja sinne neljän prosentin päälle plus marginaali, niin kyllä se oli merkittävä korkošokki, ja se vaikuttaa nimenomaan, juuri niin kuin kuvasitte, käytössä oleviin varoihin ja sitä kautta muuhun kulutukseen ja tietysti asuntokustannusten hallintaan. Silloin kotitaloudet joutuivat selvästi tiukemmalle. Nyt tämä tilanne on onneksi helpottanut, eli vaihtuvakorkoiset ovat siinä vähän päälle kaksi. Meille tulevat nämä šokit nopeammin kyllä, mutta sitten toisaalta ne taittuvatkin nopeammin, kun meillä on tämä vaihtuvakorkoinen markkina. En itse ehkä uskoisi, että se kulttuuri nyt ihan nopeasti lähtee vaihtumaan esimerkiksi keskieurooppalaiseen suuntaan, mutta kiinteillä koroilla on etunsa ilman muuta, ja monet ovat varmaan tämän havainneetkin.

Minun täytyy tsekata tämä edustaja Suhosen ottama asia tarkemmin vielä. Ja nämä määräaikaisuudet, mitä edustaja Niemi otti esille: Pankkien asiakasarviointi ja luottotietoarviointi on tietysti hyvin relevantti näkökohta, siis määräaikaisuudet, mutta näkisin myös, että kun työelämä pirstoutuu ja tulee enemmän määräaikaisuuksia ja osa-aikaisuuksia ja työn ja yrittäjyyden yhteensovittamista, niin tämä on entistäkin relevantimpi kysymys. Tämä on varmasti yksi osasyy siihen, miksi — kuten edustaja Lyly itse asiassa otti esille — kaupungeissa vuokra-asuminen on yleistynyt. Eli tässä suhteessa näkisin, että tässä on tapahtunut trendin muutos Suomessa. — Tässä ehkä päällimmäiset. Kiitoksia, puhemies ja edustajat.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Asian käsittelylle tässä vaiheessa varattu aika on nyt päättynyt. Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 14.50.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 16.32.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 4 käsittelyä. — Siellä edustaja Lyly, olkaa hyvä.

16.32 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Jatkan vielä päivän keskustelua, kun tässä oli hyviä kommentteja vielä matkan aikana, mitä tähän lakiesitykseen tulee, jossa mahdollistetaan laina-aikojen pidentämistä ja sitten myöskin omavastuuosuuden muuttamista 90:stä 95 prosenttiin. Tässä lakiesityksessä jää vähän vähemmälle huomiolle se, että kun täällä kyllä mainitaan, että säästämisaste on noussut ja nuoret kun hakevat ensiasuntoa, niin asunto ei enää ole heille semmoinen säästämiskohde, vaan se

käyttäytyminen on tässä mielessä muuttunut. Se säästämiskohde, jos varaa on, on se, että sitten laitetaan sellaisiin kohteisiin kuin rahastoihin ja muihin vastaaviin tulevaisuutta varten. Siinä on se hyvä puoli, että se ei ole paikkakuntasidonnaista eikä muuta, niin että silloin, kun on tarve siirtyä jonnekin, ei ole sidottu siihen asuntoon.

Arvoisa rouva puhemies! Asuntoon sijoittamisessa, kun se on suurin varallisuuserä yleensä tavallisilla ihmisillä, myös se asunnon sijaintipaikkakunta on aika merkittävässä roolissa, ja se merkitys vielä muuttuu vuosien aikana. Ollaan nähty niitä teollisuuspaikkakuntia, joilla teollisuus on saneerannut toimintoja ja lakannut, ja se asuntojen arvo on mennyt siinä samalla. Meni työpaikka, ja meni asuntojen arvo. Tämä on tavallaan täällä taustalla, ja sekin luo sitä epävarmuutta, että ihmiset eivät asuntoihin sitten välttämättä sijoita.

Sitten tässä vielä esimerkki havainnollistaa sitä, kuinka paljon laina-ajan pidentäminen 30:stä 35 vuoteen tarkoittaa. Esimerkiksi 125 000 euron annuiteettilainan, jonka korko on kolme prosenttia, kuukausierä 30 vuotena on 527 euroa ja lainan kokonaiskorkokulut ovat 65 000 euroa. Jos laina-aikaa pidennetään 35 vuoteen, korko myös kolmessa prosentissa, kuukausierä on 481 euroa ja lainan korkokulut ovat 77 000 euroa sinä aikana. Eli 46 euroa kuukausierä pienenee. Jokainen ymmärtää, että kun se putoaa viidestäsadasta 46 euroa alaspäin, niin se ei isoa ryntäystä aiheuta tällä lainamarkkinalla niin, että asuntoihin ruvetaan sijoittamaan. Tämä on oikeansuuntainen toimi, mutta se ei välttämättä myöskään tee sitä, että asuntoihin sijoitetaan tässä mielessä enemmän.

Sitten tämä säästämisasteen kasvu. Se tulee myös monesta muusta asiasta. Äsken kuvasin sitä asuntoon sijoittamisen riskiä sijoittamispaikkakuntaan, mutta on myöskin niin, että kun peruspalveluja on heikennetty, niin nyt jo säästetään sitä varten. Työttömyyden pelko on aika iso, ja säästämisasteet menevät siihen suuntaan, jos on mahdollisuutta. Sitten mietitään sitä, että pahan päivän varalle ja kaikkien muittenkin tilanteitten osalta säästäminen on kasvanut. Tämä puoli on täällä vastassa, kun mietitään, saadaanko tällä asialla eteenpäin näitä toimintoja.

Sitten on myös laina-aikojen pidentyminen. Tässä lakiesityksessä hyvin kuvataan sitä, kuinka laina-ajat ovat hiljakseen pidentyneet 30 vuoteen. Ei mitään dramaattista ole tapahtunut, niin että tämäkään ei nopeasti johda siihen, että tämä tuo nopeutta tämän asian osalta.

Arvoisa rouva puhemies! Sitten kun täällä tuli tähän tonttitarjontaan ja muuhun rakentamiseen liittyviä asioita, niin joka tapauksessa voi sanoa, että aina kun on niukkuutta tarjonnasta, tonteista tai sitten rakentamismuodoista, kohtuuhintaisesta asumisesta tai muusta, niin nämä markkinat reagoivat niin, että se nostattaa hintoja, ja sillä voi olla jopa suurempi vaikutus kuin tällä, mitä nyt tässä ollaan tekemässä.

Muuten tämä lakiesitys on hyvä, mutta siinä olisi pitänyt olla ensiasuntojen osalta varainsiirtoveron huojennus ja sitten näitä muita huomioita, joita tässä toin esiin. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle ympäristöön, yhteiskuntaan ja hyvään hallintotapaan liittyvää luokitustoimintaa koskevaa asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 177/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Puisto, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.50 **Elinkeinoministeri Sakari Puisto** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Tämän hallituksen esityksen tavoitteena on parantaa ympäristöön, yhteiskuntaan ja hyvään hallintotapaan eli ESG:hen liittyvän luokitustoiminnan läpinäkyvyyttä ja laatua. Kyseinen EU-asetus on Suomessa suoraan sovellettavaa oikeutta. Jäsenvaltiot velvoitetaan kuitenkin nimeämään kansallinen toimivaltainen viranomainen, jolle Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen voi siirtää tiettyjä toimivaltuuksiaan. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että Finanssivalvonta nimetään EU-asetuksessa tarkoitetuksi kansalliseksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi. EU-asetus ei sisällä kansallisia optioita tai muuta liikkumavaraa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan myös pieniä korjauksia Finanssivalvonnasta annetun lain määritelmään, joka koskee muita finanssimarkkinoilla toimivia tahoja. Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen suoravalvonnassa olevat tahot ehdotetaan rajattavaksi määritelmän ulkopuolelle. Muutoksilla kavennettaisiin Finanssivalvonnan valvontavaltuuksia sellaisiin toimijoihin, jotka ovat Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen suoravalvonnan piirissä.

Lisäksi muusta kokonaisuudesta erillisenä asiana ehdotetaan teknisiä korjauksia rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annettuun lakiin asianajajia koskeviin seuraamussäännöksiin. Esityksen mukaan rahanpesusääntelyn mukaiset hallinnolliset seuraamukset voitaisiin kohdistaa jatkossa ainoastaan elinkeinotoimintaa harjoittaviin asianajajiin ja asianajoyhtiöihin eikä enää asianajajiin ja heidän avustajiinsa henkilökohtaisesti. Muutoksella seuraamussäännökset saatettaisiin vastaamaan aiemmin muutettua rahanpesulain soveltamisalaa.

Lait on tarkoitettu tulemaan pääosin voimaan 2. päivä huhtikuuta 2026, jolloin jäsenvaltioiden on nimettävä EU-asetuksen mukainen kansallinen toimivaltainen viranomainen. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

14.52 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen esityksen tavoite on selkeä: haluamme varmistaa, että suomalaiset rahoitusmarkkinat toimivat turvallisesti ja läpinäkyvästi. Tänä päivänä vastuullisuusluokitukset vaikuttavat yhä enemmän sijoittamiseen, yritysten toimintaan ja kotitalouksien taloudellisiin valintoihin. Siksi niiden tulee perustua luotettaviin sääntöihin ja avoimiin menettelyihin, ja siksi tämä esitys on tullut käsittelyymme.

EU on hyväksynyt asetuksen, joka koskee ympäristöön, yhteiskuntaan ja hyvään hallintotapaan liittyviä luokituksia. Asetus edellyttää, että jokainen jäsenvaltio nimeää

toimivaltaisen viranomaisen luokitusten valvontaan. Suomessa tämä tehtävä annetaan Finanssivalvonnalle. Ratkaisu on perusteltu. Finanssivalvonta tuntee Suomen rahoitusmarkkinat ja pystyy tekemään asetuksen edellyttämää yhteistyötä Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisten kanssa. Tämä tukee rahoitusmarkkinoiden vakautta ja ehkäisee väärinkäytöksiä.

Arvoisa puhemies! Voisi hyvin ajatella, että tämä esitys on pelkkä tekninen muutos. Näin ei kuitenkaan ole. Kyse on myös sijoittajien ja kuluttajien turvallisuudesta. Vastuullisuusluokitukset vaikuttavat arvioihin yritysten riskeistä ja vastuullisuudesta. Jos luokitukset ovat epäluotettavia, seuraukset voivat olla vakavia. Siksi on tärkeää, että valvontajärjestelmä ja siihen liittyvät toimivaltuudet ovat selkeitä. Siksi on myös tarpeen poistaa kansallisesta laista ne kohdat, jotka ovat ristiriidassa EU-sääntelyn kanssa. Näin luodaan järjestelmä, joka toimii samojen vastuullisten periaatteiden mukaan koko unionissa.

Arvoisa puhemies! Turvallisuus tarkoittaa myös ennakoitavuutta: yritykset, sijoittajat ja kotitaloudet voivat luottaa siihen, että Suomessa käytetyt vastuullisuusarviot perustuvat samoihin sääntöihin kuin muualla Euroopassa. Tämä on tärkeää erityisesti toimialoilla, jotka tekevät työtä puhtaan siirtymän ja kestävän kasvun puolesta. Lisäksi on tärkeää todeta, että Suomi on jo vahvistanut sääntelyä, joka lisää markkinoiden luotettavuutta, sekä edistänyt toimia, jotka torjuvat harmaata taloutta ja parantavat viranomaisten yhteistyötä. Nyt käsiteltävä esitys täydentää tätä kokonaisuutta.

Arvoisa puhemies! Maailma muuttuu nopeasti. Siksi on tärkeää, että Suomi pysyy mukana ja huolehtii talouden uudesta turvallisuudesta. Tämä esitys varmistaa, että kestävyysluokituksia ja vastuullisuusarvioita voidaan käyttää luotettavasti ja johdonmukaisesti. Tästä esityksestä hyötyvät yritykset, sijoittajat, suomalaiset perheet ja ennen kaikkea Suomen turvallisempi tulevaisuus. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

14.56 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Arvoisa ministeri! Hyvä, että näitä Finanssivalvonnan instrumentteja parannetaan. Meillä Finanssivalvonta on tähän saakka tehnyt Suomessa erinomaista työtä, ja tämänkin esityksen myötä instrumentit, millä Finanssivalvonta pystyy työnsä tekemään, hieman paranevat. Se on todella hyvä asia.

Nuo sijoitusmarkkinat, kuten kaikki tiedämme sinne rahojamme työntäneenä... En tarkoita, että sijoittajia olisimme, mutta kun muutaman kerran on palanut niin sanotusti puuro pohjaan ja ovat nämä finanssit menneet ihan päin seiniä, niin sitten on veronmaksajia kaivattu taas kerran maksamaan niiden isojen pankkien valtavista luottotappioista aiheutuneet yhteiskunnalliset ongelmat. Ymmärrykseni mukaan tämä nyt esillä oleva muutosesitys, hallituksen esitys, nimenomaan parantaa tätä ympäristöä, että näin pankkeja valvottaisiin. Meillähän on näitä kaiken maailman rahastoja, joiden kaikkien määrää en edes tiedä, mutta joka tapauksessa niitä on paljon, ja tuolla maailman pörssimarkkinoilla keinotellaan kaikilla mahdollisilla asioilla, ja sieltä kautta sitten ne riskit kasvavat. Hyvä, että parannetaan näitä instrumentteja. Se on ehdottomasti positiivinen asia.

Mutta kiinnitän huomiota lopuksi tässä asiassa vielä siihen, että täällä viimeisessä esittelykohdassa mainitaan, että erillisenä asiana rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annettuun lakiin tehtäisiin teknisiä muutoksia ja korjauksia. Kylmä tosiasiahan

tänä päivänä on, että tuolla rahamarkkinoilla pestään rahaa. Siellä liikkuu sellaistakin rahaa, joka ei päivänvaloa siedä, ja sitten se yritetään rahoitusmarkkinoiden kautta pyöräyttää jollakin lailla, jotta siitä tulee puhdasta rahaa, jonka jälkeen sitä voidaan käyttää mihin tahansa muuhun, liiketoiminnan hankkimiseen. Tämä on viranomaisille todella, todella kova, valvottava asia.

Kannattaa muistaa kuitenkin se, että kun tavallinen ihminen maksaa laskujaan... Valvonta on nykyisin niin tarkkaa, että jos vahingossa karkaakin raha, vähän liian iso summa, väärään osoitteeseen — niitäkin virheitä monelle ihmiselle sattuu — niin kyllä varmaan jo seuraavana päivänä pankista kyselevät, että mikä tämä tämmöinen on.

Mutta se, mitä pankit voisivat — ministerikin on paikalla — tehdä paremmin, niin sen homman, että kun meillä on näitä kaiken maailman kalasteluviestejä, joilla pyritään saamaan ihmisten pankkitunnukset jollakin tavalla ihmistä huiputtamalla, ja moni on menettänyt isoja omaisuuksia. Surullisimpia tapauksia lienevät sellaiset, jossa eläkkeellä oleva vanha ihminen on joutunut tällaisen huijauksen, rikollisen hyökkäyksen kohteeksi ja menettänyt kaikki rahansa, mitä on elämän aikana säästänyt.

Toivoisin, että ministerit ja ennen kaikkea eduskunta antaisivat semmoisia lakeja, että pankkien itsensä ja näiden finanssilaitosten on ruvettava sellaisiin toimenpiteisiin, että se huijauksen tekeminen käy näille rikollisille järjestöille ja ihmisille paljon, paljon vaikeammaksi. Tähän astihan monessa tapauksessa ne viestit ovat tulleet suoraan asiakkaalle. Pankkien pitää pyrkiä tässä kehittämään joku systeemi. Kyllä kai nykyajan tietokoneet sen sallivat.

Hyvä esitys tämä on, ja toivon sille menestystä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Wallinheimo, olkaa hyvä.

15.00 **Sinuhe Wallinheimo kok:** Arvoisa puhemies! Te, ministeri, entisenä talousvaliokunnan puheenjohtajana varmasti muistatte, että talousvaliokunta on erityisen allerginen kaikelle Suomi-lisälle, mitä tulee EU-lainsäädäntöön. Kun täällä esityksen pääasiallisessa sisällössä lukee, että lisäksi ehdotetaan tehtäväksi pieniä teknisiä muutoksia, niin ainakin henkilökohtaisesti silloin menevät liikkuvat taakse. Mutta varmistaisin vain, että tässä nyt sitä Suomi-lisää ei ole.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

15.00 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa puhemies! Tässä kun on nyt ministeri hyvin paikalla, niin nyt kun tätä sääntelyä lisätään tähän, se kuitenkin aika pitkälle tulee myöskin EU-sääntelyn kautta, kun meillä on yhteinen pääomamarkkina tässä, ja se tavallaan vaatii sääntelyä. Toinen asia, jonka takia tätä sääntelyä vaaditaan, ovat nämä vakavaraisuussäännökset, kun meillä on näitä kuuluisia pankkisektoreitten tilanteita ollut tässä, 2008 ja muuta. Nämä kaikki ovat tuoneet lisää sääntelyä. Yllättävän paljon sitä sääntelyä tuolla pankkisektorilla tällä hetkellä on nimenomaan ehkä näistä kahdesta isosta syystä, ja kun seuraa noita liikkeitä, niin kyllä sitä puolta tehdään. Sitä hallinnollista taakkaa on, mutta se on kaikkien rehellisten suojaksi. Kyllä täytyy sanoa, että niiden, jotka toimivat rehellisesti, suojaksihan tätä myöskin rakennetaan ja yritetään estää rikollisten toimintaa.

Arvoisa ministeri, kysyisin nyt teiltä: miten erityisesti tämä toimenpide, mitä tässä nyt lisätään, vaikuttaa siihen, että näitä pääomaliikkeitä pystytään konkreettisesti valvomaan

niin, että me päästään tähän niin sanottuun rikolliseen rahaan kiinni näitten toimenpiteitten seurauksena? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Haluaako ministeri kommentoida käytyä keskustelua? — Kaksi minuuttia, olkaa hyvä.

15.02 **Elinkeinoministeri Sakari Puisto:** Kiitos, arvoisa puhemies! Tässä esityksessä ei ole kansallisia optioita tai muuta liikkumavaraa. Rahanpesupuolen seuraamussäännöksiin tehdään muutoksia, mutta ne lähinnä saatetaan vastaamaan rahanpesulain aiemmin muutettua soveltamisalaa. Tätä on tehty myös muissa laeissa vastaavasti. Tässä lakiehdotuksessa tosiaan tämä ESG-luokitusten läpinäkyvyys ja vertailukelpoisuus on se juttu, eli se, että tämä ESG-luokitusten alla oleva toiminta olisi johdonmukaisempaa ja läpinäkyvämpää ja fiksumpaa.

Mitä tulee näihin erilaisiin tietojen kalasteluihin, niin vaikka ne eivät nyt tähän esitykseen suoraan liity — paitsi että tässä on tietty täsmennys rahanpesulakiin tuotu mukaan — huoli on hyvin relevantti. Itse kannustaisin pankkeja ottamaan käyttöön näitä erilaisia omia toimenpiteitä. Esimerkiksi jos tulee joku outo siirto jollekin maantieteelliselle alueelle tai joku summa, missä ei arkijärjen mukaan ole järkeä, niin pankit itse tekisivät tällaista omaa seurantaa ja kontrollia, ja osa pankeistahan on tehnytkin sitä jo. Itse asiassa tekoälyä pankit ovat ottaneet aika hyvinkin käyttöön ja sillä pystyneet vastaamaan aika hyvinkin itse asiassa näihin kalastelu- ja muihin ongelmiin. Ainakin jonkun verran on pystytty suitsimaan näitä väärinkäytöksiä pankkien omalla toiminnalla tällä saralla, mutta vielä on toki paljon tehtävää. Se on sellainen ilmiö, että se tulee tuolta kansainväliseltä puolelta, eli me nähdään se ensin muualla, sanotaan, jopa muissa Pohjoismaissakin, ja sitten aika nopeasti nämä ilmiöt ovat täällä Suomessakin. Että kehotan pankkeja toimimaan tällä sektorilla ja kehittämään näitä työkaluja entistä enemmän, ja jos ei siinä onnistuta, niin sitten vain tiukempia sääntöjä kehiin tältä puolen.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle Euroopan unionin listautumissäädöksen täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 184/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Puisto, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.05 **Elinkeinoministeri Sakari Puisto** (esittelypuheenvuoro): Hyvä puhemies ja edustajat! Tässä esityksessä on kyse pääasiassa Euroopan unionin listautumissäädöskokonaisuuden täytäntöönpanosta. Tällä säädöskokonaisuudella muutetaan rahoitusmarkkinatoimijoita koskevaa sääntelyä. Nämä muutokset ovat osa EU:n pääomamarkkinaunionihanketta, jolla parannetaan Euroopan pääomamarkkinoita edistämällä niiden yhdentymistä. Säädöskokonaisuuden johdosta esityksessä ehdotetaan kansallisesti muutettavaksi useampaa rahoitusmarkkinasääntelyn alaan kuuluvaa lakia.

Muutosten keskeinen sisältö: Merkittävimmät kansalliseen sääntelyyn vaikuttavat muutokset ovat seuraavat. Listautumishetkellä yleisön hallussa olevien osakkeiden määrän vaatimusta alennetaan. Vaatimusta alennetaan listautumisen houkuttelevuuden parantamiseksi. Esitteen julkistamisvelvollisuutta koskevaa euromääräistä alarajaa nostetaan. Alarajan nostolla pyritään alentamaan esitteen laatimisesta johtuvaa hallinnollista taakkaa. Pienten ja keskisuurten yritysten sanktioita markkinoiden väärinkäyttösäännösten rikkomisesta kevennetään siten, että keventämisellä on tarkoitus varmistaa seuraamusten oikeasuhtaisuus pienille ja keskisuurille yrityksille. Listautumisesitteessä edellytetään yhä kansallisen kielen käyttöä sijoittajansuojan varmistamiseksi. Liikkeeseenlaskijoille asetettujen vaatimusten selkeyden vuoksi edellytetään yhä perusasiakirjan käyttöä, kun varsinaista esitettä ei edellytetä. Lisäksi kansallisesti pidennetään liikkeeseenlaskijan omilla osakkeilla tehtyjen kauppojen ilmoittamisaikaa. Esityksen yhteydessä täydennetään myös sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusdirektiivin täytäntöönpanoa. Lisäksi esityksessä ajantasaistetaan ja tehdään teknisluonteiset muutokset rahoitusmarkkinasäädösten salassapitovelvollisuutta koskevaan sääntelyyn.

Vaikutukset: Lakiehdotusten merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat rahoitusmarkkinoihin ja rahoitusmarkkinatoimijoihin, kuten sijoittajiin ja arvopapereiden liikkeeseenlaskijoihin. Muutoksilla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia muihin toimijoihin. Listautumissäädöskokonaisuudella pyritään alentamaan liikkeeseenlaskijoiden hallinnollista taakkaa listautumisen eri vaiheissa eli listautumista edeltävässä vaiheessa, listautumisantivaiheessa ja listautumisannin jälkeisessä vaiheessa eli listalla olossa. Muutosten tarkoituksena on tehdä liikkeeseenlaskijoita koskevasta sääntelystä joustavampaa ja oikeasuhtaisempaa suhteessa yrityksen kokoon huomioiden samalla sijoittajansuojan säilyminen. Ehdotetuilla muutoksilla on tarkoitus vaikuttaa listautumisen houkuttelevuuteen, helppouteen ja hallinnollisiin kustannuksiin erityisesti pienempien liikkeeseenlaskijoiden osalta.

Lait on tarkoitettu tulemaan pääsääntöisesti voimaan 5. päivänä maaliskuuta 26. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

15.08 **Juha Hänninen kok:** Kiitos, arvoisa puhemies! Euroopan unionin uusi listautumissäädös on pantava täytäntöön. Kyse on ennen kaikkea Suomen taloudellisesta turvallisuudesta. Vahvat ja toimivat pääomamarkkinat ovat osa huoltovarmuuttamme, sillä ne mahdollistavat kotimaisille yrityksille rahoituksen hankinnan ilman, että riippuvuus

ulkomaisesta pääomasta kasvaa liialliseksi, ja ilman, että valtion toimesta verovaroin yritämme pitää kapulat liikkeessä.

Arvoisa puhemies! Tämä uudistus keventää erityisesti pk- ja kasvuyritysten hallinnollista taakkaa. Se madaltaa listautumiskynnystä ja parantaa yritysten mahdollisuuksia hankkia rahoitusta täällä Suomessa. Kun kotimaiset yritykset voivat kasvaa, investoida ja työllistää, vahvistuu koko taloutemme iskunkestävyys ja kyky selviytyä äkillisistä kriiseistä, on sitten kyse energiamarkkinoiden häiriöistä tai maailmantalouden jännitteistä. On myös tärkeää, että yrityksillä säilyy aito mahdollisuus listautua kotimaassa sen sijaan, että ne hakeutuisivat ulkomaille. Kotimainen pörssi on osa meidän taloudellista turvaamme. Sen elinvoima suojaa Suomen rahoitusjärjestelmän vakautta ja varmistaa, että pääoma kanavoituu suomalaisiin innovaatioihin eikä valu rajojemme yli.

Toisaalta meillä ei ole myöskään varaa tinkiä sijoittajansuojasta. Jatkossa riskitekijöiden raportointi selkeytyy ja olennaiset tiedot säilyvät helposti ymmärrettävinä. Myös kielivaatimuksen säilyttäminen suomeksi tai ruotsiksi kotimaisessa sijoittamisessa turvaa sen, että tavallisella sijoittajalla — tulevaisuudessa toivottavasti jokaisella suomalaisella — on mahdollisuus arvioida sijoituskohteitaan ilman kielimuuria. Tämä on demokratian ja markkinoiden avoimuuden kannalta olennainen kysymys. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aalto-Setälä, olkaa hyvä.

15.10 **Pauli Aalto-Setälä kok:** Arvoisa puhemies! Tämä on oikein hyvä hallituksen kanta tähän Euroopan unionin listautumissäädöksen täytäntöönpanoon. Ilman muuta on arvokasta ja tärkeätä, että enemmän saadaan pääomaa kasvuun ja vähemmän byrokratiaa ja sääntelyä kohdennetaan olennaiseen informaatioon ja todellisiin riskeihin. Se on viisasta. Sijoittajansuoja ja markkinaluottamus säilyvät silloin vahvoina. Direktiivin toimeenpanossa yritetään välttää kansallinen lisäsääntely ja turvata Helsingin pörssin kilpailukyky, ja siihen on tietysti syytäkin. Jos vertaa Tukholman pörssiä ja Helsingin pörssiä, niin me olemme aikamoisella takamatkalla. Sama pätee myös osakesijoittamiseen ja -listauksiin.

Sen tähden tässä on minusta pieni tällainen, voisiko sanoa, kauneusvirhe. Nimittäin tämä kielivaatimus, joka tähän on nyt sisällytetty, tarkoittaa nimenomaan turhaa lisäbyrokratiaa ja turhaa kansallista säätelyä, ja se on myös kilpailullisesti Tukholman pörssiin nähden meille epäedullinen. Uskoisin, että nämä kaksi miljoonaa suomalaista, jotka ostavat osakkeita ja sijoittavat rahastoihin, osaavat käyttää englannin kieltä, joka on tämä peruskieli kansainvälisessä kaupassa, ja he varmaan selviäisivät ilman tämmöistä pakollista suomen tai ruotsin kielen vaatimustakin. Toki jokainen yhtiö voi markkinatilanteen huomioon ottaen kääntää aivan mille tahansa kielelle tämän materiaalin, jos sikseen näkee. Se myös pidentää käsittelyaikoja, se tuo lisää kustannuksia, jopa kymmeniätuhansia, ja vaikeuttaa meidän kilpailuasemaa etenkin Ruotsiin nähden.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Vestman, olkaa hyvä.

15.12 **Heikki Vestman kok:** Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille esittelystä. Käsittelyssä on siis EU:n listautumissääntelyn kansallista toimeenpanoa koskeva lakiesitys. Tällä on tietysti erittäin tärkeät tavoitteet keventää listautumissääntelyä,

pienentää hallinnollista taakkaa, joka liittyy listautumiseen, ja siten madaltaa listautumiskynnystä, kuten edellä tuotiin esille, ja tätä kautta tietenkin sitten parantaa Suomessakin rahoitusmarkkinoiden ja pääomamarkkinoiden kehittymistä, mikä on tietysti Suomessa aivan erityisen tervetullutta ja tarpeellista.

Nythän on niin, että kun yritys suunnittelee listautumista, niin se usein pohtii kahta asiaa: ensinnäkin sitä, mihin maahan tämä liiketoiminta sijoitetaan, ja toiseksi myös sitä, mitkä ovat mahdollisuudet osakkeenlistaukseen useammalla markkinapaikalla samaan aikaan. Tässä tilanteessa listautumiseen liittyvän sääntelyn eroilla voi olla ratkaiseva vaikutus siinä, mihin maahan tämä listautuva yritys päättää sijoittaa liiketoimintansa, ja toisaalta siinä, mille markkinapaikoille se samaan aikaan listautuu.

Kuten edustaja Aalto-Setälä edellä viittasi, niin poiketen tästä muutoin hyvästä linjasta tässä hallituksen esityksessä todella edellytettäisiin edelleen sitä, että tämä listautumisesite täytyy laatia kansallisella kielellä eli suomeksi. Tässä Suomi kyllä poikkeaisi kansainvälisestä käytännöstä suhteessa siis tärkeisiin kilpailijamaihin, ei ainoastaan Ruotsiin, vaan oman käsitykseni mukaan 17 EU-maalla on jo käytössä mahdollisuus, että listautuminen voidaan tehdä esitteellä, joka on kansainvälisellä finanssimarkkinoiden kielellä eli käytännössä englanniksi.

Lisäksi on tärkeää huomata, että hallitusohjelmassakin on linjattu, että kun EU-sääntelyä kansallisesti implementoidaan, niin ei oteta tätä Suomi-lisää käyttöön. Edustaja Wallinheimo edellisessä asiakohdassa viittasi tähän meidän talousvaliokunnan varsin johdonmukaiseen linjaan, jossa sitten hallituksen esityksen eduskuntakäsittelyssä on näitä Suomi-lisiä, jos niitä on sinne päässyt mukaan, pyritty ottamaan pois.

Ajattelen, että tässä on kysymys hyvin tärkeästä periaatteellisesta linjauksesta. Nimittäin kaikelle regulaatiollehan valmistelussa voidaan löytää joku peruste. Hyviä perusteita, minkä takia joku sääntö, normi otetaan käyttöön, löytyy kyllä. Jotta me pystytään jopa vähentämään Suomen taloutta ja tietysti laajemmin Euroopan taloutta haittaavan byrokratiasääntelyn määrää, tarvitaan tämmöisiä periaatteellisia linjauksia: kerta kaikkiaan lisää sääntelyä ei oteta. Näin ollen toivoisinkin, että tätä yksittäistä kohtaa tässä esityksessä voitaisiin vielä täällä eduskuntakäsittelyssä pohtia. Sillä voi olla todella ratkaiseva merkitys sen kannalta, päättääkö yritys sijoittua Suomeen ja aivan erityisesti listautua Suomeen samassa yhteydessä kun listautuu muissa maissa. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Wallinheimo.

15.15 **Sinuhe Wallinheimo kok:** Arvoisa puhemies! Edustajakollegat edellä kyllä varmasti tyhjensivät sen pankin, että tosiaankin äsken puhuttiin tästä Suomi-lisästä, ja nyt sitä valitettavasti tässä sitten on. Katsotaan nyt sitten tuolla eduskuntakäsittelyssä talousvaliokunnassa, mitä sille teemme, mutta, kuten ministeri hyvin tietää historiastaan talousvaliokunnan puheenjohtajana, me olemme aika kriittisiä tälle Suomi-lisälle. Katsotaan se nyt sitten tuossa valiokuntakäsittelyssä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eestilä, olkaa hyvä.

15.16 **Markku Eestilä kok:** Arvoisa puhemies! Itse käytän kyllä samansuuntaisen puheenvuoron, eli ei niinkään niin, että tämä yksittäinen tapaus olisi arvostelun kohteena, vaan itse näen, että kun me puhutaan paljon sääntelystä, niin Suomihan on

moninkertaistanut kaikkea, paisuttanut julkista sektoria ja tehnyt kaikkensa, että asiat monimutkaistuvat. Niihin on varmaan omat syynsä, ja taustalla on monia asiantuntijoita ja tahoja, jotka hyötyvät tästä monimutkaistamisesta. Yleisesti ottaen monimutkaistaminenhan on vallankäyttöä, mutta vallankäyttö ei sisälly tähän tapaukseen, niin kuin se usein sisältyy. Mutta itsekin olen sitä mieltä, että eihän se sääntely koskaan lopu, ellei lainsäätäjä pidä huolen siitä, että tehdään vain minimi. Ja kun me mennään kansainväliseen finanssimaailmaan, niin minun mielestäni englanti riittää. Sehän on se kieli, mitä siellä käytetään, ja tietenkin tässä tapauksessa suomi.

Tämä ei missään nimessä ole arvostelua tätä hyvää esitystä kohtaan eikä ministeriä kohtaan, vaan tämä on linja, jota pitäisi joka valiokunnassa noudattaa ja katsoa joka kerta, että se on minimaalinen sääntely, millä tullaan toimeen, koska sehän viime kädessä vuosien mittaan aiheuttaa sen, että julkinen sektori ei ole ylimitoitettu kassavirtaan nähden eli siihen, mitä Suomi vientituloilla saa.

Tämä on minun mielestäni iso periaatteellinen kysymys, jota pitää alkaa noudattamaan mieluummin tänään eikä huomenna. Jos sen talousvaliokunta eli eduskunta sitten näin katsoo, niin se on hyvä asia, että se tulee arvioitavaksi sitten valiokunnassa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

15.17 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Lyhyesti vain sen verran, että kun edustaja Eestilä kyllä nosti oivallisen tärkeän asian esille, nimittäin tämän Suomi-lisän, niin voisin vähän kevyellä huumorilla sanoa arvoisalle ministerille, että jos haluaa tämän Suomi-lisän todellisia asiantuntijoita kuulla, kannattaa käydä jollakin maatilalla kuulemassa, millainen on EU-sääntely Suomessa ja mikä on se Suomi-lisä siinä EU-sääntelyssä.

Edustaja Wallinheimo äsken kuvasi hyvin tilannetta Suomi-lisästä, mitä se onkaan, ja te, arvoisa ministeri, entisenä talousvaliokunnan puheenjohtajana tiedätte tämän ehkä parhaiten, miten tämä hallinnon kasvattaminen on Suomessa mennyt. Mutta uskon aina selvään arkiseen järkeen siinä, että ihmiset ovat järkeviä kuitenkin, että tehdään vain se välttämätön homma ja kunnolla, ei mitään muuta. Toivon, että tämä edustaja Eestilän peräänkuuluttama maalaisjärki, jota monessa asiassa tarvittaisiin, leviäisi, niin että hommat hoituvat juohevasti eikä turhia viivytyksiä tule. Sen soisi täällä eduskunnassa leviävän jopa yleiseksi käytännöksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

15.18 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa puhemies! Kun tällä esityksellä halutaan enempi listattuja yrityksiä tuonne Helsingin pörssiin, niin nyt varmaan tässä taustalla on... Minä yritin tuosta esityksestä katsoa, kuinka moni näistä suomalaisista osakeyhtiöistä on näitten rajojen sisällä, joissa tämä listautuminen on mahdollista. Olisi kiva kuulla ministerin arvio siitä, minkälainen potentiaalinen joukko tässä nyt tulee lisää niitä yhtiöitä näillä rajojen muutoksilla. Sitten ymmärrän, että tässä pienempien yhtiöitten osalta velvoitteita kevennetään, ja jos tulee niitä laiminlyöntejä, niin vähän niitäkin ratkaisuja kevennetään, mutta tämä kokonaisuus siitä, miten paljon tällä sitten vaikutetaan tähän tilanteeseen. Käytännössä me haluamme, että Helsingin pörssissä olisi koko ajan sellaista yhtiökantaa, johon suomalaiset voisivat osakesijoituksia tehdä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Puisto, kolme minuuttia, olkaa hyvä.

15.19 **Elinkeinoministeri Sakari Puisto:** Kiitoksia, arvoisa puhemies ja edustajat! Tietysti mitä tulee Ruotsin ja Suomen pääomamarkkinoihin, niin hyvin vahvasti jaan tämän näkemyksen, että Ruotsissa ollaan aika paljon edellä ja listautumisessa varsinkin.

Edustaja Lylyn kysymykseen ei varmaan ole ihan yksiselitteistä vastausta. Nythän tässä esityksessä esitteen julkistamisrajaa nostetaan kahdeksasta miljoonasta 12 miljoonan rajaan, mutta sitten kun katsoo listautumisia viime vuosina, niin niitä on ollut suhteellisen vähän Helsingissä, eli puhutaan suurin piirtein muutamista: vuonna 25 viisi kappaletta, siis First North -kasvumarkkinassa ja sitten myös Helsingin pörssissä yhteensä, ja aikaisempina vuosina vähemmän. Vuonna 23 taisi olla ihan vain pari listautumista. Miten tämä esitys sitten muuttaa näitä: sitä on varmaan aika vaikea arvioida, mutta positiivisesti, sanoisin näin.

Mitä tulee sitten tähän kielikysymykseen: Oikeastaan viittaisin siihen, mistä tämä keskustelu lähti liikkeelle, eli edustaja Hännisen puheenvuoroon, että siinä on se sijoittajansuoja ja kansalliskielen asema, ja sitten sen jälkeen tapahtuneisiin puheenvuoroihin, mitkä liittyivät tähän kansalliseen lisään ja lisäsääntelyyn. Se on oikeastaan punninta näiden kahden asian välillä. Sellainen huomio Ruotsin tilanteesta pörssissä, että siellä esimerkiksi tiedotteissa ruotsi on se kieli. Tämä on se punninta, mikä tässä on vallalla. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojasta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 202/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Puisto, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.22 **Elinkeinoministeri Sakari Puisto** (esittelypuheenvuoro): Hyvä puhemies! Hyvät edustajat, tässä on käsiteltävänä hallituksen esitys laiksi käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojasta sekä muutettavaksi eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettu laki, sähköisen viestinnän palveluista annettu laki ja Patentti- ja rekisterihallituksesta annettu laki. Muutoslait ovat luonteeltaan teknisiä.

Esityksellä on tarkoitus antaa EU:n käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojaa koskevaa asetusta täydentävät säännökset. Täytäntöön pantavalla

asetuksella perustetaan uusi immateriaalisoikeudellinen suojajärjestelmä käsityö- ja teollisuustuotteille. Kyse on esimerkiksi sellaisista tuotteista kuten keramiikka, luonnonkivi ja tekstiilit. Suoja perustuu tiettyyn maantieteelliseen alueeseen.

Unionin laajuisen käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojan on arvioitu vaikuttavan myönteisesti EU:n kilpailukykyyn sekä asemaan kansainvälisissä kauppaneuvotteluissa. Asetuksen täytäntöönpanosta aiheutuvat hallinnolliset kustannukset on pyritty pitämään minimissään eduskunnan mandaatin mukaisesti. Suomi on pyytänyt ja saanut poikkeuksen asetuksen kaksiportaisesta rekisteröintijärjestelmästä — siis kansallinen taso ja EU-taso. Suomalaiset tuottajat voivat hakea rekisteröintiä suoraan Euroopan unionin teollisoikeuksien virastoon, EUIPOon. Esityksessä ehdotetaan kansalliseksi yhteyspisteeksi Patentti- ja rekisterihallitusta hakemuksiin liittyviä kysymyksiä varten sekä yhteydenpitoon komission ja EUIPOn välillä. PRH:lla on rekisteröintiviranomaisena osaamista suojatuista nimistä ja vakiintunutta yhteistyötä EUIPOn kanssa. Patentti- ja rekisterihallitus valvoo myös maantieteellisellä merkinnällä varustetun tuotteen vaatimustenmukaisuutta ennen tuotteen asettamista markkinoille. Markkinoille saattamisen jälkeisestä valvonnasta vastaavaksi viranomaiseksi ehdotetaan Turvallisuus- ja kemikaalivirastoa. Tukesin tulee seurata maantieteellisten merkintöjen käyttöä markkinoilla mukaan lukien sähköinen kaupankäynti.

Markkinavalvontalain soveltamisalaan ehdotetaan lisättäväksi tämä laki eli laki käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisistä merkinnöistä. Esitykseen sisältyvät lait on tarkoitus saattaa voimaan keväällä 26.

Hyvä puhemies! Hyvät edustajat, toivon esityksen saavan myönteisen vastaanoton täällä eduskunnassa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

15.24 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että paikallisten käsityöläisten ja teollisten yrittäjien — ja sillä alalla toimivien sekä yksityisten henkilöiden että yritysten — oikeuksia turvataan. Ollaan Euroopassa, yhdessä maailman suurimmista markkina-alueista, ja tällaisten oikeuksien turvaaminenhan on ensiarvoisen tärkeää, koska ymmärrykseni mukaan tällaista erilaisten keksintöjen kaappaamista tai laitonta käyttöä on kovin helppo harjoittaa. Ja kun näitä systeemejä tehdään, suojataan ne omaisuuserät, mitä ne sitten ovatkaan, joku tuote tai vaikka mallisuoja jollekin laitteelle tai koneelle tai peräti vaikka jollekin kotimaiselle tuotteelle. Ymmärrykseni mukaan näille suomalaisille tulisijoille, mitä on Eurooppaan myyty, tietyille merkeille on haettu näitä suojia. Esimerkiksi tämä vähän hiukkasia ilmakehään tuottava poltto, jota kotimaakunnassani ainakin kaksi yritystä tekee, ymmärrykseni mukaan on näitä suojia saanut, ja hyvä näin. Sillä suojataan tätä tekijänoikeutta ja oikeutta siihen, että tämä yrittäjä tai ihminen, joka on tehnyt sen homman, itsessään tai jonkun organisaation kautta, vaikka oman yrityksensä kautta, hakee näitä suojia. Se on hyvä asia. Toivottavasti tämä menee juohevasti läpi ilman, että tässä tarvitsee Pyhää Byrokratiusta kovin paljon kumartaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

15.26 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa herra puhemies! Hyvä ministeri, hyvät edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! Haluan kiittää ministeri Puistoa erittäin

tervetulleesta, hyvästä esityksestä. On helppo yhtyä siihen, että toivottavasti tämä lainsäädäntö saadaan nopeasti eteenpäin. On vaikea uskoa, että tätä joku vastustaisi. Tämä on laki, joka vahvistaa eurooppalaisten ja siinä mukana meidän suomalaisten osaajien innovaatioita mutta myös tekemistä esimerkiksi käsin.

Kyse on siis maantieteellisestä merkintöjen suojasta, joka on vähän samaa sukua. Voisi sanoa, että tässä salissa aikanaan käytiin iso keskustelu ruuan alkuperämerkinnöistä. Sen jälkeen olemme käyneet paljon keskustelua maantieteellisten merkintöjen suojasta, joka on tähän asti koskenut siis ruokia ja maataloustuotteita, ja nyt se laajennetaan koskemaan käsityö- ja teollisuustuotteita, kuten keramiikkaa, koruja, tekstiilejä ja luonnonkiviä. Uskoisin, että meillä Suomessa tähän kategoriaan, tähän kokonaisuuteen, löytyy eri puolilta hienoa maata useitakin tuotteita, jotka tämän maantieteellisen merkinnän suojan ansaitsevat.

Aiemminhan siis ruokia ja maataloustuotteita on voitu suojata. Meillä Suomessa tällä hetkellä suojattuina, vahvistettuina, taitaa olla 16 ruoka- ja maataloustuotetta, niistä valtaosa ruokia, muutama juoma, ja Euroopan laajuisesti listalta löytyy aika hienoja tuotteita: Lapin Puikulaa, Puruveden muikkua ja Suonenjoen mansikkaa. Ne ovat sellaisessa seurassa kuin feta, šamppanja ja monet muut, jotka ovat tietylle alueelle tiukasti yhdistyviä tai joita tuotetaan tietyillä alueilla. Oman rakkaan kotikuntani maan paras peruna, Lopen peruna, on myös tässä prosessissa liikkeellä. Me toivomme, että tulevaisuudessa ei enää lisenssillä Lopen perunaa viljellä Pohjanmaalla ja tuoda Helsinkiin kaupan, vaan Lopen peruna viljellään tulevaisuudessa EU:n nimisuojan myötä Lopella, siinä hiesumaassa, jossa se maailman tai ainakin Suomen paras peruna on tottunut kasvamaan.

Pidän myönteisenä sitä, että tämä käsityö- ja teollisuustuotteiden laajennus tulee koskemaan erilaisia tuotteita, vaikkapa lasiosaamista, joka Suomessa muuten tällä hetkellä elää uudenlaista renessanssia. Meillä on huippuosaajia lasin tekemisessä, ja esimerkiksi Riihimäellä Mafka ja Alakoski, Kari Alakoski, on sellainen osaaja lasinpuhaltamisessa, että on hyvä vaalia sitä osaamista ja sitä tekemistä ja taitoa ja sitä, mikä sen tekemisen kautta syntyy, ja että on myös mahdollisuus esimerkiksi tällaisen maantieteellisten merkintöjen suojan kautta suojata sitä.

Miksi tämä on tämänpäiväisessä maailmassa entistä tärkeämpää, on se, että tässäkin salissa on paljon puhuttu erilaisista krääsäveroista, on puhuttu Temusta ja siitä, miten meidän maailma aika nopeasti muuttuu ja tuotteita löytyy. Valitettavasti aika usein, kun lähdemme etsimään jotain tuotetta, meidän internet tarjoaa meille niitä tuotteita myös sieltä Temun puolelta. Sieltä löytyy tuotteita, fanituotteita meidän urheiluseuroista, sieltä löytyy erilaisten yritysten tuotteita, joita kukaan ei tällä hetkellä pysty kunnolla valvomaan. Sen takia oikeastaan toivoisin, että tämän käsittelyn yhteydessä käytäisiin vielä valiokunnassa myös huolellinen keskustelu siitä, onko meillä Tullilla, onko meillä muilla viranomaisilla riittävät resurssit sitten varmistaa sitä, että tämä suojaus myös tulee valvottua huolellisesti. Näin tapahtuu aina siinä vaiheessa, kun joku tuote, joku innovaatio tai joku käsityö nousee tarpeeksi korkeaan asemaan. Näin näemme maailmalla, miten Thaimaassa heiluu Marimekon verhoja ja päivänvarjoja, ja uskallan sanoa, että ei niistä kyllä suomalainen suunnittelija ole euron latia itselleen saanut, ja silloin tämä valvonta tietysti pettää.

Me voimme jokainen olla myös vastuullisia kuluttajia ja käyttäjiä, ja kun tilaamme, niin huolehdimme siitä, että ne tuotteet ovat virallisia ja alkuperäisiä, mutta tällaisessa Temu-

maailmassa on hyvä, että myös osaamista, käsityötä ja paikallisuutta pystytään vahvistamaan tällä tavalla. — Kiitos, ministeri Puisto.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

15.31 **Vesa Kallio kesk:** Arvoisa herra puhemies! Kiitos edustaja Heinoselle. Innostuin katsomaan, että 16. tuote on rättänä elikkä savolainen mustikkakukko. Ja nyt kun pystyy nostamaan itäistä Suomea esille, niin on pakko lukea, mitä se tarkoittaa: ”Savolaisessa mustikkakukossa yhdistyivät Savon alueelle ominainen marjojen keruukulttuuri ja ikivanhan kaskeamisperinteen juurruttama rukiin monipuolinen käyttö.” Kun itse asun Mikkelin Anttolassa, niin savolainen mustikkakukko on valittu Mikkelin pitäjänruoaksi vuonna 1984. Savolaisen mustikkakukon maantieteellisen alueen muodostavat Pohjois-Savon ja Etelä-Savon maakunnat.

Arvoisa puhemies! Puheenvuorooni liittyy samaten se, minkä edustaja Heinonen hyvin nosti siinä lopussa esille. Hallituksen esityksen Lausuntopalaute-luvun lopussa todetaan seuraavaa: ”Esityksen valmistelussa ei katsottu mahdolliseksi esittää resursointia lisämäärärahaesityksillä valtion vuoden 2026 talousarvioon. Asetuksen edellyttämä toimeenpano rahoitetaan ainakin ensivaiheessa kohdentamalla olemassa olevia resursseja uudelleen, tehostamalla viranomaisten nykyisiä tehtäviä ja toimintaa sopeuttamalla. Resurssitarpeet nojaavat arvioihin tulevien valvontatehtävien määrästä ja laadusta, joista täsmällisempää tietoa on saatavilla vasta, kun viranomaisille kertyy käytännön kokemusta valvontatehtävistä.”

Arvoisa puhemies! Edellä mainittu teksti hallituksen esityksestä liittyy Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesin lausuntoon. Antamassaan lausunnossa Tukes ei kannattanut ehdotusta, jonka mukaan se säädetään laissa markkinavalvontaviranomaiseksi. Tukes katsoo, että tehtävä on muun muassa viranomaisresurssien käytön kannalta tarkoituksenmukaista säätää Kilpailu- ja kuluttajavirastolle. Tukes perusteli kantansa vaikealla resurssitilanteella. Tämä on tullut esille myös muussa yhteydessä. Muun muassa talousvaliokunnan kuulemisessa tuli esille se, että tehtäviä on lisätty heille merkittävästi, mutta samaan aikaan resursseja on hallituksen toimesta myös jouduttu voimakkaasti vähentämään. Lainaus Tukesin lausunnosta: ”Tukesin resurssitilanne on vaikea. Jos Tukes ei saisi lisäresursseja ehdotettua markkinavalvontatehtävää varten, tehtävä veisi resursseja sellaisilta valvontasektoreilta, joissa turvallisuus on keskeistä ja joissa riskit hengelle ja terveydelle voivat olla merkittäviä.” Yhtenä esimerkkinä tästä voidaan mainita maatalouden tarvitsemien kasvinsuojeluaineiden viranomaistehtävät, ja tämä on syytä ottaa valiokuntakäsittelyssä vakavasti huomioon. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Keskustelu on päättynyt. — Korjaan. Haluaako ministeri kommentoida käytyä keskustelua?

15.34 **Elinkeinoministeri Sakari Puisto:** Arvoisa puhemies, voin minä lyhyesti kommentoida tätä. — Tämä Tukesin näkökulma oli ihan relevantti. Muistan sen monista muistakin asiayhteyksistä, että siellä valvontatehtävät ovat lisääntyneet, ja voi sanoa, että markkinavalvonnan pelin henkikin on muuttunut, ja he tekevät sitä kyllä aika rajallisilla resursseilla. Tukes sinänsä viranomaisena kuuluu kollegaministeri Marttiselle, mutta relevantti huomio, kiitos siitä.

Vielä edelliseen keskusteluun viitaten, kun puhuttiin kansallisesta lisäsääntelystä, korostan sitä, että tässä komissio on tosiaan myöntänyt poikkeuksen, mikä on annettu itse asiassa seitsemälle jäsenvaltiolle, mukaan lukien Suomelle. Silloin suomalaisten tuotteiden rekisteröinti tapahtuu suoraan Euroopan unionin teollisuusoikeuksien virastoon eli vältetään yksi tällainen steppi tässä, mutta meillä on tämä kansallinen yhteyspiste, mitä edellytetään, elikkä Patentti- ja rekisterihallitus. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle patenttilaiksi

Hallituksen esitys HE 204/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Puisto, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.36 **Elinkeinoministeri Sakari Puisto** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, puhemies! Hyvät edustajat! Tässä viidennessä omassa asiakohdassani käsiteltävänä on hallituksen esitys patenttilaiksi. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi patenttilaki, joka korvaisi voimassa olevan patenttilain. Esityksen tavoitteena on nykyaikaistaa, selkeyttää ja yksinkertaistaa monilta osin vanhentunut voimassa oleva patenttilaki.

Patenttilainsäädännön yleisenä tavoitteena on edistää keksinnöllistä toimintaa ja elinkeinoelämän kehitystä yhteiskunnassa. Aineettomat oikeudet, kuten patenttioikeudet, kannustavat yrityksiä innovaatiotoimintaan ja edistävät innovaatioiden hyödyntämistä yhteiskunnassa. Ne ovat näin ollen merkittävä osa innovaatiopolitiikkaa.

Nykyinen patenttilaki tuli voimaan vuonna 1968, ja siihen on tehty lukuisia osittaisuudistuksia. Patenttilakia ei kuitenkaan ole tarkasteltu kattavasti sen voimaantulon jälkeen. Lain on katsottu olevan yleisesti ottaen vanhentunut ja säädösteknisesti kokonaisuudistuksen tarpeessa.

Patenttilaki sisältäisi jatkossakin patenttioikeuteen liittyvät perussäännökset. Patenttilaissa säädettäisiin muun muassa patentin antaman yksinoikeuden sisällöstä, patenttihakemuksesta, patentin myöntämisestä ja patentin loukkauksesta johtuvista seuraamuksista. Laajasta uudistamistarpeesta huolimatta nykyistä lakia on pidetty kohtuullisen toimivana, joten esityksessä ei ehdoteta suuria yksittäisiä muutoksia nykytilaan.

Patenttilain uudistamisella arvioidaan olevan myönteinen vaikutus yritysten innovaatiotoimintaan erityisesti siitä näkökulmasta, että selkeä ja ajantasainen sääntely, joka on mahdollisimman yhdenmukainen kansainvälisen, eurooppalaisen ja pohjoismaisen

patenttisääntelyn kanssa, on helpommin hallittavissa myös niille yrityksille, joissa IPR-osaamisen eli aineettoman pääoman osaamisen taso ei lähtökohtaisesti ole kovin korkea. Sääntelyn ennustettavuudella ja selkeydellä arvioidaan yleisesti ottaen olevan myönteinen vaikutus innovaatiotoimintaan.

Esitykseen sisältyvät lait on tarkoitus saattaa voimaan 1. tammikuuta 2027.

Hyvä puhemies! Toivon esityksen saavan myönteisen vastaanoton eduskunnassa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

15.38 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Patenttilain uudistaminen on tärkeä osa Suomen turvallisuutta. Suomi menestyy vain, jos osaamme suojata uutta tietoa ja uusia ratkaisuja ja rohkeita keksintöjä. Innovaatiot ovat tämän ajan voimavara ja osa kansallista kokonaisturvallisuuttamme. Ne vahvistavat kilpailukykyä, tukevat talouden kasvua ja rakentavat Suomen turvallisuutta, sillä teknologinen etumatka on osa kansallista varautumista.

Voimassa oleva patenttilaki on yli 50 vuoden takaa. Se ei enää ehkä vastaa kaikilta osin tätä toimintaympäristöä. Käsitteet, menettelyt ja rakenteet ovat osin vanhentuneet. Siksi laki on tarpeen päivittää.

Nyt käsittelyssä oleva esitys selkeyttää lakia ja tuo sen linjaan nykyajan eurooppalaisen patenttisääntelyn kanssa. Samalla parannamme yritysten mahdollisuuksia suojata keksintöjään tehokkaasti ja ennakoitavasti. Toisin sanoen varmistamme yrityksille keinot osallistua turvallisemman Suomen rakentamiseen uusien innovaatioiden avulla.

Arvoisa puhemies! Suomen talous nojaa yhä vahvemmin tutkimukseen ja kehitykseen. Kun yritykset investoivat uuteen, he tarvitsevat varmuuden siitä, että heidän työnsä tulokset ovat turvassa. Patenttisuoja antaa keksijöille oikeuden hyödyntää omaa työpanostaan ja mahdollisuuden rakentaa sen varaan uutta liiketoimintaa. Selkeä ja ajantasainen patenttilaki vahvistaa luottamusta, joka ohjaa investointeja Suomeen.

Erinomaista on, että tämä esitys yksinkertaistaa hakuprosesseja ja keventää tarpeetonta hallinnollista taakkaa. Se tukee yrityksiä, joilla ei välttämättä ole laajoja resursseja tai erikoistunutta patenttiosaamista. Näin myös pienemmät toimijat voivat osallistua kehitykseen ja hakea suojaa keksinnöilleen. Tämä lisää tasa-arvoa innovaatioiden kentällä ja vahvistaa koko talouden dynamiikkaa.

Arvoisa puhemies! Innovaatioiden suoja on myös osa uutta turvallisuusajattelua. Teknologinen riippumattomuus ja kyky kehittää omaa osaamistaan on tärkeä osa huoltovarmuutta. Kun keksinnöt syntyvät Suomessa ja pysyvät Suomessa, se tukee koko yhteiskunnan vakautta. Patenttilain uudistus vahvistaa tätä tärkeää perustaa. Se tekee järjestelmästä selkeämmän ja luotettavamman. Samalla se varmistaa, että viranomaisilla ja tuomioistuimilla on ajantasaiset välineet käsitellä patenttiasioita sujuvasti ja ennakoivasti.

Tämä esitys vahvistaa innovaatiotoimintaa, tukee yritysten kasvua ja lisää talouden turvallisuutta. Se antaa Suomelle tarpeelliset työkalut rakentaa osaamiseen perustuvaa, turvallisempaa tulevaisuutta. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Puisto, yksi minuutti.

15.43 **Elinkeinoministeri Sakari Puisto:** Kiitos, arvoisa puhemies! Edustaja Hännisen innoittamana ajattelin käyttää lyhyen puheenvuoron vielä tähän loppuun. Hän puhui yritysten kasvusta. Haluan korostaa sitä, että aineeton pääoma on Suomessa alihyödynnetty. Me kiinnitetään ministeriössä tähän aika paljon huomiota ja siihen, miten aineettomia oikeuksia pystyisi käyttämään sanotaan vaikka luovilla aloilla mutta myös muilla aloilla esimerkiksi rahoituksen välineenä, vakuutena, ja sitä kautta saamaan enemmän kasvurahoitusta. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi suurten konsernien vähimmäisverosta annetun lain muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE 196/2025 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 6/2026 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

10. Lapsiasiavaltuutetun kertomus eduskunnalle 2026

Kertomus K 1/2026 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle sivistysvaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Edustaja Perholehto, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.44 **Pinja Perholehto sd:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin täytyy sanoa suuri kiitos lapsiasiainvaltuutetulle paitsi pitkäjänteisestä työstä myös jälleen kerran tästä eduskuntakertomuksesta. Ainakin itse ajattelen, että tämä on meille päättäjille yksi olennaisimmista työkaluista seurata lasten ja nuorten asemaa ja heidän oikeuksiensa toteutumista Suomessa.

Ajattelen, että puhun tänään yhdestä näistä artikkeleista ja nimenomaan Heikki Hiilamon sellaisesta. Nimittäin yhdenkään lapsen tai nuoren ei pitäisi joutua odottamaan apua mielenterveyteen kuukausitolkulla, ei yhdenkään, ja silti Suomessa on yhä viime vuosinakin ollut aivan liian monta lasta ja nuorta, joita on roikotettu yli kolme, siis ei yli yhden, ei yli kahden, vaan yli kolme kuukautta jonossa mielenterveyspalveluihin. Tämähän kävi karusti ilmi sosiaali- ja terveysministeriön kesällä 24 tekemästä selvityksestä, johon professori Heikki Hiilamokin tässä eduskuntakertomuksessa viittaa.

Se, että joillakin harvoilla hyvinvointialueilla, esimerkiksi Kainuun alueella, palvelut toimivat ihan hyvin, ei lohduta vaikkapa pirkanmaalaisia, joista jopa useampi kuin joka toinen lapsi tai nuori, siis useampi kuin joka toinen lapsi tai nuori, ja HUS-alueellakin joka kuudes lapsi ja nuori, joutui tuon selvityksen aikaan odottamaan mielenterveyspalveluihin pääsyä yli 90 päivää. Siis kolme kuukautta jonossa, yli kolme kuukautta jonossa, jossa kukaan ei varmasti tule hoidetuksi.

Hoitoonpääsyn lisäksi sekin, mitä apua ja tukea tarjotaan ja kenelle, riippuu todella paljon hyvinvointialueesta. Viime vuonna tätä viestiä toi tämän lisäksi esimerkiksi Valtiontalouden tarkastusvirasto, joka totesi, että nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluissa on isoja alueellisia eroja sekä perus- että erityistasolla. Jo itsessään se, kuka ylipäätään milläkin hyvinvointialueella lasketaan nuoreksi, asettaa lapset ja nuoret eriarvoiseen asemaan. Ja miksi? No, ei oikeastaan harmainta aavistusta, koska VTT totesi niin ikään senkin, etteivät nämä nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluiden ikärajat kovinkaan usein perustu mihinkään lääketieteelliseen näkemykseen nuoruusiästä, vaan ovat puhtaasti valintoja.

Eikä siis tähän kaikkeen peilaten ole kovin ihme, että kun lapsiasiavaltuutettu esittää nyt kertomuksessaan neljä suositusta, niin yksi niistä koskee nimenomaan lasten ja nuorten päihde- ja mielenterveyspalveluita. Se koskee sitä, että meidän on pakko luoda Suomessa lasten ja nuorten turvaksi nykyistä yhtenäisemmät rakenteet ja selkeämmät työnjaot. Olisikin ihan todella hienoa, jos täällä eduskunnassa voitaisiin yhdestä asiasta olla yksimielisiä ja että se asia olisi se, että lasten ja nuorten mielenterveyden tai päihderiippuvuuksien hoito ei saa olla kiinni siitä, millä postinumeroalueella sattuu nuori tai lapsi asumaan.

Puhemies! Samaan aikaan kun on kaikki syy parantaa lasten ja nuorten pääsyä mielenterveys- ja päihdepalveluiden piiriin, pitäisi myös muistaa, etteivät ne haasteet synny missään tyhjiössä eikä lasten ja nuorten hyvinvointia voi siten koskaan tarkastella jotenkin yksittäisenä tai muusta yhteiskunnallisesta kehityksestä irrallisena ilmiönä. Toisin sanoen lasten ja nuorten mielenterveyskään ei ala hoitojonosta, vaan se alkaa arjesta, ja tässä lapsiasiavaltuutetun kertomuksen esipuheessakin jo sanotaan tosi suoraan se tosiasia, että jos lapsiperheköyhyys lisääntyy, myös kaikki muut vaikeudet syvenevät.

Poliittisilla päätöksillä on aina vaikutusta ihmisten taloudellisiin resursseihin ja sitä kautta myös mielenterveyteen. Esimerkiksi SOSTEn arvion mukaan tämän hallituksen leikkausten seurauksena pienituloisten määrä kasvoi vuonna 24 noin 40 000 ihmisellä. Näistä aika iso osa oli lapsia. Tällä ei voi olla olematta vaikutuksia mielenterveyteen perheiden tasolla ja koko yhteiskunnassa. Köyhyyden ehkäisy ei siis ole pelkästään sosiaalipolitiikkaa, vaan se on myös esimerkiksi työvoimapolitiikkaa ja se on laajempaa yhteiskuntapolitiikkaa. Sen takia toivon, että ihan jokainen kansanedustaja lukisi tämän kertomuksen ja sisäistäisi myös sen viestin siitä, ettei esimerkiksi mielenterveyttä lasten ja nuorten mutta ei myöskään aikuisten kohdalla voi koskaan käsitellä vain palvelukysymyksenä, vaan sen pitäisi olla paljon laajempi kysymys siitä, minkälaiset elämän edellytykset yhteiskunta ylipäätään tarjoaa ja kenelle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

15.50 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Lapsiasiainvaltuutetun tuore kertomus muistuttaa meitä siitä, mikä on suomalaisen yhteiskunnan tärkein tehtävä — se on

varmistaa, että jokainen lapsi saa kasvaa turvassa, tulla kuulluksi ja rakentaa luottavaisena omaa tulevaisuuttaan meillä Suomessa. Kertomuksen perusteella lasten arki on monelta osin hyvää, mutta siinä kuuluu myös huolia, joihin meidän aikuisten tulee vastata. Lapset kertovat turvattomuuden tunteista, kiusaamisesta, yksinäisyydestä sekä siitä, että apua on joskus vaikea saada silloin, kun sitä eniten tarvitaan. Näiden pienten äänten on tultava kuulluiksi. Turvattomuudelle, kiusaamiselle ja syrjäytymiselle ei tule olla sijaa tulevaisuuden Suomessa. Tämän varmistamisen on oltava meidän tärkein tehtävämme, koska lapsissa ja nuorissa on tulevaisuus ja he ovat jo täällä.

Arvoisa puhemies! Turvallinen arki syntyy läheisistä ihmissuhteista, koulun työrauhasta, harrastusmahdollisuuksista ja siitä, että aikuinen pysähtyy kuuntelemaan. Lapset kertovat, kuinka paljon turvaa tuo se, että on joku, jolle puhua. Nämä ovat pieniä tekoja aikuisille mutta suuria hetkiä lapselle.

Tällä vaalikaudella olemme vahvistaneet lasten ja nuorten mielenterveyspalveluja sekä panostaneet ennaltaehkäiseviin palveluihin, koulurauhaan ja harrastusmahdollisuuksiin. Samalla juuri nyt teemme työtä sosiaalisen median haittojen kitkemiseksi ja liikkumisen riemun palauttamiseksi suomalaisten arkeen. Nämä ovat tekoja, jotka näkyvät suoraan lasten hyvinvoinnissa. Emme kuitenkaan saa sivuuttaa sitä tosiasiaa, että kertomuksen perusteella lisääkin tehtävää on. Kiusaamiseen puututaan edelleen liian hitaasti. Oppimisen tuen saatavuus vaihtelee alueittain, ja materiaalinen puute kasautuu. Kertomuksessa lapset itse sanovat tärkeimmän: aikuisten pitäisi kuunnella lapsia. Tämä on velvoite, jota emme voi kiertää, vaan sen tärkeys on tunnustettava.

Arvoisa puhemies! Meidän on tehtävä Suomesta maa, jossa lapsi voi liikkua turvallisin mielin, jossa jokaisella on oikeus oppia ja onnistua ja jossa yksikään lapsi ei joudu odottamaan apua kuukausia. Tämä kertomus antaa meille selkeän suunnan. Se on lastemme arjen turvaamisessa, perheiden tukemisessa sekä lapsien kuuntelemisessa, ei vain muodollisesti vaan tosiasiallisesti. Meidän tulee tehdä päätöksiä niin, että tämän päivän lapsilla on syytä luottaa huomiseen. Toivo on tuotava jokaiseen kotiin. Se on tärkein sijoitus, jonka voimme turvallisemman Suomen eteen tehdä. — Kiitoksia, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

15.55 **Vesa Kallio kesk:** Arvoisa herra puhemies! Kun kaikki täällä salissa olevat — tosin meitä ei kovin montaa täällä ole — ja muutenkaan eivät varmaan vielä ole lukeneet tätä erinomaista valtuutetun kertomusta, niin nostan sieltä joitain huomioita, joista, ikävä kyllä, tuli oma olo varsin huonoksi, lähestulkoon pahoinvoivaksi välillä.

”Tilastotiedon valossa kiusaaminen ja yksinäisyys ovat merkittäviä ongelmia lasten elämässä. Kouluterveyskyselyn mukaan noin yhdeksän prosenttia 4.—5. luokan oppilaista joutuu koulukiusatuksi vähintään kerran viikossa ja 11 prosenttia 8.—9. luokan oppilaista kokee, ettei heillä ole yhtään läheistä ystävää. Kiusaamista ja yksinäisyyttä kokevien lasten määrä on noussut viime vuosina. Hälyttävää on, että useimmat kiusaamista kokeneet tai sitä todistaneet lapset kokevat myös, ettei kiusaamiseen ole puututtu riittävän tehokkaasti. Kouluterveyskyselyn mukaan vain noin puolet 8.—9. luokan oppilaista ajattelee, että koulukiusaaminen on loppunut tai vähentynyt kiusaamisesta kertomisen jälkeen.” — Vain puolet! — ”Tapaamisissa lapset ovat kertoneet, että esimerkiksi kiusaajan puhuttelu tai

pakotettu anteeksi pyytäminen eivät yleensä auta, vaan kiusaaminen jatkuu. Surullisin tilanne on kiusatun näkökulmasta.” Tämä on siis suoraan sieltä kertomuksesta.

Tässä sitaatti nuoren sanomana: ”Kiusaaminen ei ole okei. Sellainen ajatus pitäisi olla jokaisella päässä. Koska kiusatulle tulee siitä negatiivinen muisto, joka jättää jäljen koko loppuelämäkseen. Mutta kiusaaja taas, niin hänelle se on vaikka normi tiistai, niin hän ei tietystikään sitten luultavasti edes muista sitä.”

Arvoisa puhemies! Toinen yhtä surullinen poiminta kertomuksesta: ”Myös lapsiköyhyys on Suomessa todellinen ilmiö, jonka seuraukset ovat mittavat. ’Köyhyys on mahdollisuuksien puutetta’, nimesi Lauri Mäkinen kollegoineen osuvasti lapsiköyhyyttä käsittelevän tutkimuksensa. Sen mukaan köyhyyden sosiaalinen ulottuvuus näyttäytyy ulkopuolisuutena sekä puutteellisina mahdollisuuksina osallistua muille tavallisiin aktiviteetteihin, kuten harrastuksiin. Emotionaalisesti köyhyys aiheutti häpeää, surua, kateutta ja stressiä.”

”Riittävät perustaidot mahdollistavat yksilön kehityksen, kouluttautumisen ja osallisuuden yhteiskunnassa. Perhetausta, kuten koulutus ja tulotaso, ennustavat suoraviivaisesti lapsen koulupolkua. Korkean sosioekonomisen taustan lapset saavat parempia arvosanoja, hakeutuvat muita useammin lukioon, jäävät harvemmin koulutuksen ulkopuolelle, ja heitä siirretään vähiten yksilöllistettyyn opetukseen.” — Se todetaan hyvin tässä kertomuksessa. — ”Tiina Ristikari ja kumppanit siteeraavat ruotsalaista koulutussosiologi Donald Broadya: ’Ainoa jotenkin varma tapa menestyä koulussa on, että valitsee hyvin koulutetut suurituloiset vanhemmat.’” — Ainoa jotenkin varma tapa menestyä koulussa on, että valitsee hyvin koulutetut suurituloiset vanhemmat, sitaatti päättyy.

Arvoisa puhemies! Ja vielä kolmas: ”YK:n mukaan maailmassa on käynnissä 61 väkivaltaista konfliktia, mikä on suurin lukema toisen maailmansodan päättymisen jälkeen. Kaikki nämä maailman kriisit kurittavat lapsia ja heijastuvat myös Suomeen. Lapsen oikeuksia puolustavat instituutiot tekevät vahvaa yhteistyötä niin Pohjoismaissa, Euroopassa kuin globaalisti. Lapsiasiavaltuutetun toimisto on neljän vuoden aikana osallistunut yli 80 kansainväliseen tilaisuuteen tai tapaamiseen ja vaikuttanut Euroopan lapsiasiavaltuutettujen verkoston ENOC:n johtokunnassa. Kansainvälinen työ on opettanut, että lasten hyvinvointia tukevat ja vaikeuttavat asiat ovat hyvin samanlaisia eri puolilla Eurooppaa. Monissa maissa on havaittu lasten ja nuorten psyykkisen pahoinvoinnin lisääntyminen, ja ilmiön yhteyttä covid-19-pandemian seurauksiin, älylaitteisiin, yksinäisyyteen, vaatimusten kasvuun ja elinympäristön muutoksiin selvitetään. Sekä lapsiin kohdistettu että lasten tekemä väkivalta ovat lisääntyneet monissa maissa. Lasten yhdenvertaiset oikeudet riittävään elintasoon ja palveluihin, kuten terveydenhuoltoon, eivät toteudu. Ero hyvin toimeentulevien ja heikko-osaisten lasten välillä kasvaa niin oppimisen, terveyden, toimeentulon kuin tulevaisuudennäkymien osalta.”

Arvoisa puhemies! Näitä lukiessa täällä eduskunnassa meidän aikuisten viikoittain nähtävä ja kuultava kiukuttelu hävettää entistäkin enemmän. Anteeksi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

16.00 **Timo Suhonen sd:** Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Tämä käsittelyssä oleva lapsiasiavaltuutetun kertomus eduskunnalle 2026, tämä kirja, on luettu, ja tämä on kyllä

äärimmäisen arvokas paketti siitä, mitenkä lapsiasiavaltuutettu on arvioinut lastemme ja nuortemme tilanteen olevan tässä yhteiskunnassa tänä päivänä.

Luen nyt suoraan täältä otteita tästä kertomuksesta. Nämä otteet ovat kyllä todella surullista kuultavaa, mutta nämä ovat faktoja.

”Kesällä 2023 aloittanut pääministeri Petteri Orpon hallitus antoi ristiriitaisen viestin lapsiperheille. Yhtäältä hallitusohjelmassa korostettiin palvelujen kehittämisen tarvetta, toisaalta esitettiin merkittäviä leikkauksia lapsiperheiden sosiaaliturvaan. Hallitusohjelman lapsia, nuoria ja perheitä koskevassa osuudessa painotettiin monia kehittämiskohteita, muun muassa lapsi- ja perhevaikutusten arviointia, lapsistrategian toimeenpanoa ja mielenterveyspalveluja.”

”Hallituksen ensisijainen tavoite oli kuitenkin valtion velkaantumisen hillitseminen menoja karsimalla.”

”Tämä tarkoitti erittäin kireää talouskuria hyvinvointialueille, mikä on väistämättä heijastunut myös lasten, nuorten ja perheiden palveluihin. Lisäksi palvelulupauksia karsittiin muun muassa hoitotakuussa sekä lastensuojelun jälkihuollossa. Suurimmat sosiaaliturvan leikkaukset kohdistuivat työttömyyttä kokeneisiin lapsiperheisiin. Työttömyysturvasta — myös työttömän perusturvasta — poistettiin lapsikorotukset, mikä syvensi pienituloisimpien perheiden ahdinkoa. Sosiaaliturvan suojaosien poistaminen puolestaan vaikeutti osa-aikatyötä tekevien — erityisesti yksinhuoltajien — taloudellista asemaa.”

”Siinä missä niukentunut toimeentulo on yhteydessä kasvaneeseen sotepalvelujen tarpeeseen, hallituksen sosiaaliturvaleikkaukset loivat lisäpainetta lasten, nuorten ja perheiden palveluille.”

Arvoisa rouva puhemies! Ehkä kaikista järkyttävin kohta tässä kirjassa on seuraava — sivulla 66, Palvelutarve kasvaa -otsikon alla lukee näin: ”YK:n lastenjärjestö Unicef julkaisi keväällä 2025 Suomen näkökulmasta vähemmän mairittelevan vertailun lasten hyvinvoinnista.”

”Suomen tulokset heikkenivät olennaisesti nuorten itsemurhissa, lasten ylipainossa ja oppimistuloksissa. Nuorten eli 15—19-vuotiaiden itsemurhien määrissä Suomen tilanne on niin huono, että se sijoittui vertailun häntäpäähän.”

Tämä on karmeaa luettavaa ja kuultavaa siitä, mikä meidän tilanne lastemme ja nuortemme osalta tässä yhteiskunnassa tällä hetkellä on.

Arvoisa rouva puhemies! Vielä muutama lainaus tästä ansiokkaasta kirjasta, mikä perustuu siis faktoihin. Täällä lukee näin: ”Lapsiasiavaltuutettu on antanut seurantajaksolla lähes 200 lausuntoa hallituksen esityksistä niiden eri valmisteluvaiheissa. Lausunnoista noin puolet on annettu eduskunnan valiokunnille. Yleisenä huomiona seurantajakson lainvalmistelusta voidaan todeta, että sitä on leimannut valtava kiire. Hallitusohjelmaa on edistetty pala kerrallaan, ja erityisesti talouden sopeuttamista koskevat esitykset ovat edenneet etupainotteisesti ja nopeassa tahdissa eduskuntaan asti. Valmisteluvaiheen lausuntokierroksilla lausuntoajat ovat olleet usein huomattavasti lyhyempiä kuin ohjeistuksissa suositellaan, eikä lausuntopalautteen käsittelylle ole varattu riittävästi aikaa. Sen seurauksena lainvalmistelun laatu on kärsinyt ja päätöksiä on tehty puutteellisiin vaikutusarviointeihin perustuen. Lapsiasiavaltuutetun käsitys saa tukea muun muassa oikeuskanslerin lausunnoista ja lainsäädännön arviointineuvoston havainnoista.”

Täällä lukee vielä niin, että ”Tällä seurantajaksolla on ollut myös käsiteltävänä hallituksen esityksiä, joissa kuvatut vaikutukset lapsiin ovat käytännössä pelkästään negatiivisia ja esityksessä myös todetaan selkeästi ehdotusten olevan lapsen edun vastaisia. Ainoaksi perusteluksi lapsen edun mukaisista ratkaisuista poikkeamiselle mainitaan se, että esitykset toteuttavat hallitusohjelman kirjauksia. Lapsivaikutusarvioinneilla ei ole ollut siten mitään merkittävää vaikutusta lopputulokseen.”

”Seurantajaksolla on tehty lukuisia, erityisesti sosiaaliturvaan liittyviä muutoksia erillisinä hallituksen esityksinä ilman, että esitysten yhteisvaikutuksia olisi arvioitu, tai niitä on arvioitu vasta siinä vaiheessa, kun esitys on jo annettu eduskunnalle tai vasta jälkikäteen lakimuutosten tultua voimaan. Esitysten negatiiviset vaikutukset ovat kohdentuneet merkittävässä määrin heikoimmassa taloudellisessa asemassa oleviin lapsiperheisiin. Jälkikäteiset arvioinnit ovat osoittaneet, että negatiiviset vaikutukset lapsiperheisiin ovat huomattavia ja aiemmin esitettyjä arvioita suurempia.”

Arvoisa rouva puhemies! Tässä kertomuksessa on myös otettu kantaa lastensuojelulakiin liittyvään päivitykseen, ja lapsiasiavaltuutettu toivoo, että tätä lakimuutosta olisi käsitelty kokonaisuutena. Totta tosiaan, silloin kun puhutaan lastensuojelusta elikkä siitä, mihinkä pahimmillaan perheet saattavat joutua sen myötä, kun on työttömyys ja köyhyys jatkunut, niin mitenkä palvelut pelaavat lastensuojelussa ja mitä silloin, kun puhutaan esimerkiksi sijaishuollosta tai sitten sijaispalveluista tai huostaanotoista, minkälaisia lakikriteereitä ja minkälaista lain toteuttamista siellä tapahtuu, niin se on sitten taas ihan aivan oma lukunsa. — Kiitos, arvoisa rouva puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman. — Meillä on aika rajoitettu, elikkä kello 16.15 siirrytään sitten seuraavaan.

16.06 **Jaana Strandman ps:** Arvoisa rouva puhemies! Lasten ja nuorten hyvinvointi on yhteiskuntamme perusta. Täällä on tänään puhuttu lasten haasteista — kiusaamisesta, köyhyydestä — kuitenkaan mitään konkreettisia toimenpiteitä esittämättä. Nyt on kuitenkin paneuduttava juurisyihin. Haluan nostaa tässä esille vanhemmuuden. Sen turvaaminen alkaa vahvasta vanhemmuudesta, ja vahva perhe, turvallinen kasvuympäristö ja arki sekä huoltajien läsnäolo ovat keskeisiä tekijöitä, jotka vaikuttavat lapsen kehitykseen, oppimiseen ja tulevaisuuden mahdollisuuksiin. Vanhemmuus ei rajoitu biologiaan, se vaatii aikaa, vastuuta ja rakkautta. Isänä ja äitinä oleminen tarkoittaa läsnäoloa, rajojen asettamista ja perustarpeiden turvaamista. Kodin roolia ei voi korvata yhteiskunnan palveluilla, vaikka tuki eri muodoin on tärkeää.

Meidän on kysyttävä, onko suomalaisissa perheissä kaikki kunnossa, ja jos ei ole, niin mitä tehdään. Vanhemmuuden tukeminen yhteiskunnallisena tavoitteena on välttämätöntä. Se tarkoittaa perheiden arjen tukemista päiväkodeissa ja kouluissa, ennaltaehkäiseviä palveluita, matalan kynnyksen apua ja vanhemmuuden arvostamista kaikilla tasoilla. Lasten ja nuorten arki rakentuu kunnissa, ja siksi on ratkaisevaa, miten heidän oikeutensa ja hyvinvointinsa näkyvät strategioissa ja toimenpiteissä. Kun vanhemmat voivat hyvin, myös lapset voivat hyvin ja tuntevat olonsa turvalliseksi. Vanhemman tehtävä on kasvattaa, suojella ja ohjata lasta ja nuorta.

Arvoisa rouva puhemies! Yhteiskunnan tehtävä on tukea tätä tehtävää, vanhemmuutta, ei korvata sitä. Kasvatus ei tarkoita kaveruutta. Vanhemman tehtävä on olla lapsen turvallisin aikuinen. Aikuinen kestää pettymyksen, ja aikuisen tehtävä on myös kestää

lapsen pettymys. Aikuisuus tarkoittaa kykyä asettaa lapsen etu oman mukavuuden edelle. Rakkaus rakentuu rajoista. Turvalliset rajat luovat lapselle selkeän maailman, jossa hän voi kasvaa, oppia ottamaan vastuuta ja rakentaa tervettä itsetuntoa. Vanhemmuuteen kuuluu oikeuksia, jotka kulkevat käsi kädessä velvollisuuksien kanssa. Oikeus päättää lapsen kasvatuksesta merkitsee velvollisuutta huolehtia fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista. Vahva vanhemmuus vahvistaa myös yhteiskuntaa. Kun vastuu hämärtyy, seuraukset näkyvät kouluissa, kaduilla ja palvelujärjestelmissä.

Arvoisa rouva puhemies! Meidän on uskallettava sanoa selkeästi, että kasvaminen, oppiminen ja kehittyminen vaativat pinnistelyä ja sinnikkyyttä ja vanhemmuus vaatii sitoutumista ja juurikin näiden asioiden tuomista perheen arkeen. Lapsi tarvitsee aikuisen, joka huolehtii ja on läsnä, kasvattaa ja asettaa rajat. Vahva vanhemmuus muodostaa vahvan yhteiskunnan perustan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Garedew.

16.10 **Kaisa Garedew ps:** Arvoisa puhemies! Lapsiasiavaltuutetun kertomus nostaa esiin tärkeitä teemoja suomalaisten lasten hyvinvoinnista. Lapsemme ansaitsevat turvallisuutta. Raportin mukaan se on ollut tärkeä teema lasten mielissä viime vuosina. Uutiset sodista, rikollisuus ja huumeidenkäytön yleistyminen ovat aiheuttaneet lapsissa pelkoa. Pelkoa lisäsi koronapandemian aika sekä kaikki lietsomiset ilmastonmuutoksesta. Kyse on aiheista, joista meidän aikuisten on kannettava vastuu ja osoitettava lapsille, että heillä ei ole mitään hätää. Hallitus on tehnyt lukemattomia toimenpiteitä ja lakimuutoksia parantaakseen sekä ulkoista että sisäistä turvallisuutta.

Suomi on ollut erityinen maa siinä mielessä, että täällä lasten on ollut aina turvallista kulkea itsenäisesti kouluun ja viettää aikaa ulkona ilman pelkoa vaikkapa kidnappauksista. Meidän on varmistettava, että tämä turvallisuus säilytetään tulevaisuudessakin.

Ilmastoideologia pitäisi saada kokonaan pois oppimateriaaleista ja lasten elämästä. Tällaiset haitalliset ja syyllistävät ideologiat eivät kuulu lasten elämään.

Kouluissa lapset ovat kertomuksen mukaan kaivanneet parempaa ruokaa, toimivampia tilaratkaisuja ja työrauhaa. Myös kiusaaminen nousee edelleen esiin monen lapsen kertomuksessa. Tässäkin lapset ovat valitettavasti joutuneet kantamaan seurauksia paikallispoliitikkojen vääristä priorisointipäätöksistä. Monissa kunnissa on tingitty kouluruuan rahoituksesta, jolloin laatu kärsii ja yhä useampi lapsi jättää epämieluisan lounaan syömättä. Jyväskylässä soppaan sotkettiin jopa ilmastotavoitteet. Lapset tarvitsevat lihaa lautasilleen eivätkä mitään hiilijalanjälkilaskureita.

Kouluverkon osalta trendi on ollut kohti valtavia kampuksia, jättikouluja, joissa pahimmillaan ei ole luokissa edes seiniä. Kyläkoulut ja keskittymisrauha tukisivat lasten hyvinvointia ja oppimista paljon paremmin. Suurissa megakouluissa on myös riski sille, että kiusaaminen jää huomaamatta ja sitä ei nähdä.

Erityisesti sydäntä särkevää on lukea, miten lasten ja nuorten mielenterveyden ongelmat sekä itsemurhat ja huumekuolemat ovat lisääntyneet. Hallitus on viime vuonna saanut voimaan lasten ja nuorten terapiatakuun sekä käynnistänyt nuorten huumekuolemien vastaisen toimenpideohjelman. Työtä itsemurhien ehkäisemiseksi on jatkettu myös tällä kaudella. Maailman onnellisimmassa maassa ei tulisi olla yhtään ainoaa sellaista lasta, joka kokee olonsa niin epätoivoiseksi, ettei näe mitään muuta ratkaisua tilanteeseensa.

Tärkeä osaltaan tähän liittyvä uudistus on lastensuojelulain uudistus. Kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevat lapset ansaitsevat parhaan suojelun. Myös lapsiasiavaltuutettu nostaa esiin uudistuksen loppuunsaattamisen tarpeellisuuden. Yksikään hatkanuori ei enää saisi kuolla tai tulla raiskatuksi. Siksi heidän etsimiseensä ja kiinni ottamiseensa tullaan viranomaisille ja lastensuojelulaitoksen työntekijöille antamaan nykyistä merkittävästi paremmat toimivaltuudet ja hätäpaikannusmahdollisuus.

Arvoisa puhemies! Suomen tulisi pyrkiä olemaan mahdollisimman lapsi- ja perheystävällinen maa. Jos tänne ei synny lapsia, niin Suomen kansalla ei ole tulevaisuutta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ehditään ottaa vielä yksi, edustaja Marttila. Sitten siirrytään toiseen kohtaan, mutta siellä ei kovin paljon ole tuolla jatkossa, niin että kyllä pääsette aika nopeasti tällekin listalle takaisin.

16.15 **Helena Marttila sd:** Arvoisa rouva puhemies! Aivan aluksi haluan todeta, että on erittäin arvokasta, että tänään keskustelemme eduskunnan täysistunnossa lapsista, ja kiitos siitä tälle kertomukselle.

Lapsiasiavaltuutettu esittää kertomuksessaan vakavan huolensa kriisien vaikutuksesta lasten arkeen ja lapsuuteen. Kertomus on myös muistutus eriarvoisuuden moninaisista vaikutuksista ja seuraamuksista ja vahvistaa omaa käsitystäni siitä, että eriarvoisuuden vähentämisen tulisi olla lapsi- ja perhepolitiikan keskiössä. Kertomus on myös muistutus siitä, että koronakriisi ei ollut pelkästään terveydellinen ja taloudellinen vaan merkittävä sosiaalinen kriisi erityisesti lapsille, ja varjo on pitkä vielä nykypäivänäkin.

Suomi on rakentunut lupaukselle yhdenvertaisuudesta. Missään muualla maailmassa ekaluokkalaiset eivät ole yhtä tasavertaisessa asemassa kuin Suomessa, ja siitä meidän on pidettävä kiinni. Hyvinvointivaltio on pohjimmiltaan lupaus siitä, että lapsen tausta ei määritä hänen tulevaisuuttaan eikä perheen taloudellinen asema lapsen oikeuksia. Yksilöiden väliset erot ovat ymmärrettäviä ja luonnollisia, mutta ryhmien väliset erot eivät sovi ideaan tasavertaisista mahdollisuuksista ja pohjoismaisesta hyvinvointivaltiosta. Suomalainen koulupolku varmasti yhä tarjoaa tasavertaiset mahdollisuudet jokaiselle, mutta valitettavasti Orpon hallituksen politiikka on ajanut Suomea kiihtyvää tahtia tilanteeseen, jossa jokainen koti ei välttämättä pysty turvaamaan mahdollisuuksien tasa-arvoa. Kasvava eriarvoisuus olisi tunnistettava rakenteellisena ongelmana, joka näkyy kodeissa, kouluissa, palveluissa ja tulevaisuudennäkymissä. Se näkyy siinä, kuka saa apua ajoissa, kuka pärjää koulussa ja kuka putoaa jo varhain kyydistä.

Arvoisa puhemies! Kertomus muistuttaa siitä, että eriarvoisuus ei synny sattumalta. Se syntyy päätöksistä, ja siksi se voidaan päätöksillä myös estää. Valitettavasti yhä useampi lapsi elää perheessä, jossa raha ei riitä arjen perusasioihin. Sellaisen, joka ei ole elänyt köyhyydessä, voi olla vaikea ymmärtää, että köyhyys ei tarkoita vain niukkuutta vaan myös ulkopuolisuutta, häpeää ja osattomuutta. Lapselle köyhyys tarkoittaa harrastusten jäämistä pois, kaverisuhteiden kaventumista, tulevaisuususkon murenemista ja hiihtolomaa, josta lapsuuden ydinmuistoksi jää kurniva vatsa.

Lapsiasiavaltuutetun yksi neljästä ehdotuksesta on lapsipolitiikan arviointineuvoston perustaminen ja tietopohjan vahvistaminen päätöksenteon tueksi. Ehdotus on hyvä, mutta on sanottava ääneen, että politiikka ei ole koskaan vapaata ideologiasta eikä sen vuoksi politiikka tule koskaan olemaan pragmaattista tutkitun tiedon toimeenpanoa. Lukuisista

tutkimuksista me tiedämme jo, että lapsuudessa koettu köyhyys jättää jälkiä pitkälle aikuisuuteen. Se lisää mielenterveysongelmia, heikkoa koulutusta ja syrjäytymisen riskiä. Eriarvoisuus kasautuu ja siirtyy sukupolvelta toiselle, ellei siihen puututa ajoissa. Tutkitusti myös tiedetään, että toimeentulotukimenot korreloivat lastensuojelun kulujen kanssa. Kaikesta tästä tutkimustiedosta huolimatta oikeistohallitus on päätöksillään ajanut kymmenettuhannet lapset köyhyysrajan alapuolelle. Kuten kertomuksessakin todetaan: ”Erityisen huolestuttavaa on, että muutoksia tehdään huolimatta siitä, että niillä on todettu olevan vain negatiivisia vaikutuksia lasten oikeuksiin ja lasten hyvinvointiin.”

Arvoisa puhemies! Lapsen etu ei saa olla lisähuomio päätöksenteon lopussa vaan lähtökohta alusta alkaen. Lapsen edun ensisijaisuuden sisällyttäminen perustuslain perusoikeussäännöksiin on lapsiasiavaltuutetulta vahva kannanotto, jonka hän toistaa vuodelta 22. Odotankin ehdotukselle huolellista punnintaa eduskunnassa, sillä lapsen oikeuksien toteutuminen ei voi riippua hallituskaudesta, taloussuhdanteesta tai poliittisesta mukavuudesta.

Lopuksi haluan nostaa kertomuksesta osallisuuden teeman, sillä eriarvoisuus ei ole vain resurssikysymys vaan myös kysymys kuulluksi tulemisesta. Toivon, että eduskuntakäsittelyssä pysähdytään erityisen huolella sen äärelle, miten voisimme vahvistaa lasten ja nuorten osallisuutta yhteiskunnassa ja lasten ääntä poliittisessa päätöksenteossa.

Lapsiasiavaltuutetun kertomus maalaa meille kuvan siitä, että viimeiset neljä vuotta ovat olleet lapsille, nuorille ja perheille vaikeita. Erilaiset kriisit ovat seuranneet toistaan ja vaikuttaneet lasten elinoloihin. Samalla on toteutettu politiikkaa, jossa on tietoisesti tehty lapsen edun vastaisia päätöksiä. Mutta kaikista tärkein viesti on, että lasten asiat eivät kuulu yhteiskunnallisessa keskustelussa niin paljon kuin olisi syytä eikä lasten etua riittävästi huomioida lapsia koskevassa päätöksenteossa. Tämä viesti meidän tulee ottaa vakavasti. Todella toivon, että jokainen edustaja ottaa ajan ja perehtyy tähän erinomaiseen kertomukseen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään, ja asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 16.20.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 16.37.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 10 käsittelyä. — Siellä ensimmäisenä edustaja Lohikoski, olkaa hyvä — ei tarvinnut kauan odottaa.

16.37 **Pia Lohikoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! Lapsiasiavaltuutetun kertomus on tärkeää mutta karua luettavaa. Suomeen on rakentumassa lasten luokkayhteiskunta. Sitä tuotetaan lisäämällä ylisukupolvista köyhyyttä poliittisilla ratkaisuilla, siis leikkauspolitiikalla. Köyhyys periytyy, tästä on tutkittua tietoa. Nyt hallitus on päätöksillään luomassa yli 30 000:n uuden köyhän lapsen sukupolvea, joiden elämänpolku

tulee olemaan vaikeampi hallituksen valitsemien prioriteettien vuoksi. Tällä on kauaskantoiset vaikutukset. Surullista on myös lastensuojelun sijaishuollon tarpeen kasvu. Lastensuojelu on ottanut koppia esimerkiksi psyykkisesti sairaista lapsista, kun mielenterveyspalvelut eivät toimi. Näin ei voi olla. Lyhytnäköiset säästöt tulevat pidemmällä aikavälillä erittäin kalliiksi.

Arvoisa puhemies! Lapsiasiavaltuutetun kertomus on hätähuuto suomalaisen lapsuuden puolesta. Kertomus osoittaa hätkähdyttävän kehityskulun, jota hallituksen päätökset vauhdittavat. Lapsiperheköyhyys on voimakkaassa kasvussa, ja köyhyys kaventaa monella eri tavalla lasten mahdollisuuksia. Oppimistuloksetkin riippuvat yhä enenevissä määrin vanhempien lompakosta. Lapsen terveys ja tuki riippuvat liian usein asuinpaikasta. Katsotaan vaikka ADHD-diagnoosien voimakasta alueellista vaihtelua, joka raportissa nostettiin esiin — se herättää kysymyksiä palveluiden toimivuudesta. Tai katsotaan koululaisten terveystarkastuksia: Miten on mahdollista, että lähes puolet viidennen luokan laajoista terveystarkastuksista jää tekemättä? Uhkana on, että puolet ikäluokasta jää ilman varhaista puuttumista, jos ja kun apua tarvittaisiin.

Arvoisa puhemies! Lapsiasiavaltuutetun kertomuksessa nostetaan esiin, että lastensuojelun sijaishuollon tarve kasvaa riippumatta talouden suhdanteista ja yhteiskunnallisista kriiseistä. Tämä on erikoista. Huolta herättävät erityisesti psyykkisesti sairaat lapset, joita pallotellaan luukulta toiselle. Riittämättömien palveluiden sekä perus- ja erityistason palveluiden epäselvän työnjaon vuoksi psyykkisesti sairaita lapsia sijoitetaan lastensuojelulaitoksiin eivätkä lapset saa tarvitsemaansa psykiatrista hoitoa. Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut on saatava kuntoon. Hallitus sanoo, että ajat ovat vaikeat, mutta edelliset sukupolvet kuitenkin rakensivat meille Suomeen neuvolat ja peruskoulut keskellä paljon suurempaa niukkuutta. Sen sijaan hallitus on priorisoinut rikkaiden veroalet ja kasvattaa nyt lapsiperheköyhyyttä. Täytyykin kysyä hallituspuolueiden edustajilta, milloin lapsen etu nousee teidän tärkeysjärjestyksessänne korkeammalle kuin eriarvoisuuden kasvattaminen.

Lopuksi haluan nostaa esiin lasten terveiset eduskunnalle. Lapset ovat lähettäneet tämän lapsiasiavaltuutetun kertomuksen kautta meille terveisiä, ja lapset sanovat:

”Turvatkaa jokaiselle lapselle turvallinen ja hyvä arki. Huolehtikaa siitä, että perheiden ja lasten perustarpeet toteutuvat. Kun perheet voivat hyvin, lapset voivat hyvin.”

”Uudistakaa koulua lapsia kuunnellen ja ymmärtäen koulun monet merkitykset lapsille.”

”Puuttukaa kiusaamiseen nykyistä tehokkaammin.”

”Vahvistakaa resursseja, joiden avulla palvelut voidaan viedä lähelle lapsia, palveluja voidaan kehittää ja seurata lasten näkökulmasta ja niistä voidaan viestiä lapsille.”

”Selvittäkää useammin lasten mielipiteitä ja huomioikaa ne päätöksenteossa, kaikissa suoraan tai välillisesti lapsiin liittyvissä asioissa.”

Ja lopuksi he sanovat: ”Ymmärtäkää, että lapsuus on tärkeä elämänvaihe sellaisenaan. Hyvinvoivat lapset ovat investointi tulevaisuuteen.”

Suosittelen tämän lapsiasiavaltuutetun kertomuksen lukemista meille kaikille.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

16.42 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Täytyy sanoa, että tämä Lapsiasiavaltuutetun kertomus eduskunnalle on erittäin hyvä, kun tämä on useamman

vuoden tapahtumista koottu kertomus ja kertoo hyvin ytimekkäästi sen, mitä tässä on tapahtumassa. Niin kuin edustaja Lohikoski tässä äsken totesi, niin erittäin iso suositus on myös kaikille muille, että tätä kannattaa lukea. Tämän raportin sisällä on paljon asiaa.

Arvoisa rouva puhemies! Kiinnittäisin aluksi ensin siihen asiaan huomiota, paljonko meillä yleensä on lapsia. Tämä syntyvyyden lasku on täällä raportissa tuotu vain tämmöisenä vähän oheishuomiona, että se on pudonnut sieltä 60 000:sta tuonne 44 000—45 000:een — eli 15 000 viimeisen 15 vuoden aikana. Tässä todetaan, että syntyvyyden trendinomainen lasku vuoden 2010 jälkeen on tullut yllätyksenä. Tietyllä tavalla olisi ollut hyvä, jos tässä lapsiasiavaltuutetun raportissa olisi myös pohdittu tätä, mitä tämän taustalla on. Varmaan nämä ilmiöt, joita tässä kuvataan, avaavat siihen osasyyn, mutta olisi ehkä ollut hyvä saada siihen vastauksia.

No, sitten jos katsotaan tätä syntyvyyden laskua, niin tietenkin se siirtää palvelutarvetta sinne ikäihmisten puolelle, mutta toisaalta taas voisi nyt kysyä, että nyt kun nuo ikäluokat ovat pienempiä, niin eikö meillä juuri nyt pitäisi olla mahdollisuus panostaa lapsiin enemmän, kun heidän osaltaan tässä kaivataan erilaisia palveluja. Kouluissa pitäisi olla enempi aikaa, koska meillä pitäisi koulujen osalta päästä siihen tilanteeseen, että jokainen lapsi on tärkeä.

Sitten jos katsotaan, mitä ilmiöitä täällä on, niin lapsiperheköyhyys ja lapsiköyhyys ovat kasvaneet 27 000:lla. Täällä salissa on monta kertaa tämä luku tullut jo esiin, ja siinä työttömyysturvan leikkaukset, suojaosien poistamiset ja lapsikorotuksen poistaminen työttömyysturvasta ovat osasyinä. Silloin kun tätä poistoa täällä salissa tehtiin, tuotiin esiin, että lapsikorotukset työttömyysturvassa ovat parasta köyhyyden torjuntaa, ja nyt se on täällä raportissakin selkeästi näkyvissä. Tämä ei silloin mennyt perille.

No, jos katsotaan tämän raportin asioita, niin täällä on osaamistason lasku Pisa-tulosten perusteella. Sitten erittäin isona tulee tämä eriytymiskehitys, se, että polarisaatio kasvaa, että hyvin menestyvät lapset pärjäävät, heitä on vähän vähemmän, ja sitten huonommin menestyviä on täällä taustalla entistä enempi. Tämä tilanne myöskin näkyy täällä koko ajan kaiken kaikkiaan — puhumattakaan näistä älylaitteista, lapsien liikkumattomuuksista ja muista asioista, jotka täällä raportissa hyvin tuodaan esiin. Mielenkiintoinen kohta oli tämä edustaja Lohikoskenkin äsken lukema kohta lasten terveisistä. Olisin saman kohdan lukenut, mutta en nyt toista sitä tässä, koska se tuli täällä esille kaiken kaikkiaan, ja sen osalta viesti on tullut.

Korostaisin sitä, mitä kertomus pitää sisällään, mitä lapsiasiavaltuutettu kertoo. Se sisältää neljä ehdotusta, joihin meidän eduskunnassa pitäisi ottaa kantaa: 1) ”Lapsen edun ensisijaisuus on sisällytettävä perustuslain perusoikeussäännöksiin.” 2) ”Lasten ja nuorten päihde- ja mielenterveyspalveluihin on luotava yhtenevät rakenteelliset ratkaisut ja työnjako kansallisella lainsäädännöllä.” 3) ”Suomeen on perustettava lapsipolitiikan arviointineuvosto, määriteltävä lapsipolitiikan seurannan indikaattorit ja luotava niitä varten tietokanta.” 4) ”Lastensuojelulain kokonaisuudistus on koottava palasista taitavasti ja viivytyksettä.” Eli täällä on nyt myöskin selkeitä suosituksia, mitä eduskunnan pitäisi tehdä, ja näihin kysymyksiin eduskunnan pitää vastata, kun tätä kertomusta sitten tässä aikanaan paremmin vielä käsittelemme. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos paljon. — Edustaja Rasinkangas.

16.48 **Merja Rasinkangas ps:** Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on Lapsiasiavaltuutetun kertomus eduskunnalle 2026. Äänestimme tänään kumoon kansalaisaloitteen, jossa ehdotettiin kannabiksen laillistamista. Olen kiitollinen tästä tämän eduskunnan äänestystuloksesta, jossa suurin osa kansanedustajista toimi vastuullisesti ja lapsimyönteisesti. Lapsiasiavaltuutetun kertomusta käsiteltäessä on hyvä huomioida se, että meidän tulee pyrkiä lapsimyönteiseen politiikkaan päätöksissämme.

Arvoisa puhemies! Lastensuojelulain uudistukset, jotka tehdään tällä kaudella kahdessa osassa, ovat myös lasten kannalta erittäin tarpeelliset. Lapsiasiavaltuutetun kertomuksessa nostetaan esiin, että lastensuojelussa tulee siirtyä ongelmien ennaltaehkäisyyn, jotta vältytään sijoituksilta. Ennaltaehkäisy on ehdottomasti tärkeää lapsen sosiaalihuollossa, ja parhaissa tapauksissa tällä saadaan pelastettua yksi syrjäytymiseltä ja säästettyä yhteiskunnalta varoja.

Kuitenkin on tärkeää myös toisinpäin: eli silloin kun lapsen sijoitukselle on selkeä tarve, se tehdään tarpeeksi ajoissa. Tällä tavalla voidaan myös parantaa lapsen mahdollisuuksia päästä niin sanotusti kiinni tähän yhteiskuntaan. Liian usein on tapauksia, missä lapsi on aiheuttanut huolta jo pitkään ja lastensuojeluilmoituksia on tehty useita ja silti nuori sijoitetaan esimerkiksi ensimmäisen kerran 16- tai 17-vuotiaana. Monille sijoitetuille nuorille on kertynyt paljon vahingonkorvauksia rikoskierteestä, ja hänestä on voitu kirjata jo useita rikosilmoituksia. Tällainen oireilu on aina hätähuuto. Aiemmassa puheenvuorossa kuultiin, että lastensuojeluyksikössä ei annettaisi mielenterveyspalveluita: ei pidä paikkaansa, vaan lastensuojeluyksikköön sijoitetuille nuorille on mahdollista tarjota myös mielenterveyspalveluita.

Hallitus on haastavassa tilanteessa saanut aikaan paljon lapsiystävällisiä päätöksiä lastensuojelulain uudistusten lisäksi, ja listaan tässä muutaman. Lapsille ja nuorille on saatu aikaan terapiatakuu, peruskoulun oppimisen tuen uudistus ja rahoitusta kasvatettu 200 miljoonalla eurolla, oppitunneilta on saatu älykännykät pois häiritsemästä ja lisäksi lapsiperheiden verotusta on kevennetty lapsitulovähennyksen avulla.

Arvoisa puhemies! Lapsiasiavaltuutettu ehdottaa kertomuksessaan myös, että lapsiasiavaltuutetun toimiston yhteyteen perustettaisiin lapsipolitiikan arviointineuvosto. Itse suhtaudun tällaisen uuden neuvoston perustamiseen kriittisesti. Kyllä meidän pitää nykyisillä tiedoilla, arvioinneilla ja myös lapsiasiavaltuutetun pestin kautta kyetä tekemään lapsiystävällistä politiikkaa ilman, että perustetaan erillistä uutta neuvostoa.

Arvoisa puhemies! Lapsiasiavaltuutetun 177-sivuisessa kertomuksessa on paljon hyvää, mutta kyllä suuresti hämmästelin, kun sivulla 153 kehotetaan lisäämään sosiaaliturvaa laittomasti maassa oleville. Tämä on kyllä hämmästyttävä poliittinen kannanotto lapsiasiavaltuutetulta. Pikemminkin meidän tulisi entisestään panostaa laittomasti maassa olevien perheiden palautukseen niihin maihin, joissa he voivat olla laillisesti ja joissa ei tarvitse pakoilla maan viranomaisia. Tätä työtä laittomasti maassa olevien poistamiseksi tehdään koko ajan hallituksessa sisäministeri Rantasen johdolla.

Arvoisa puhemies! Lopetan huomioon koulukiusaamisesta. Valtuutetun kertomuksessa tuodaan esiin, että useimmat kiusaamista kokeneet tai sitä todistaneet lapset kokevat, ettei kiusaamiseen ole puututtu riittävän tehokkaasti. Tässä on ehdottomasti toimittava niin kouluissa kuin kotona. Kiusaamiseen tulee aina puuttua, kun siitä ilmoitetaan. Tämä onkin yksi suuri epäkohta, että kaikki eivät uskalla kertoa edes vanhemmilleen saatikka koulun aikuisille kokemastaan kiusaamisesta. Kiusaamisesta tuleekin rohkaista nuoria kertomaan mahdollisimman reaaliaikaisesti, jolloin siihen voidaan puuttua akuutisti. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää.

16.52 **Pia Sillanpää ps:** Arvoisa puhemies! Lapsiasiavaltuutetun kertomus kuvaa hyvin sitä, millaisessa todellisuudessa suomalaiset lapset elävät tällä hetkellä. Se myös muistuttaa meitä päättäjiä siitä, minkälaisia valintoja ja päätöksiä meidän täytyy tehdä lastemme ja lastenlastemme tulevaisuuden eteen. Kun katsomme 2020-lukua, on tapahtunut paljon. Korona-aika jätti syvät arvet, joista lapsemme kärsivät edelleen. Euroopan turvallisuustilanne on muuttunut, ja sen mukana ovat tulleet puheet sodasta, taloudellinen epävarmuus, velkaantuminen sekä mielenterveysongelmien kasvu. Nämä kaikki heijastuvat suoraan lasten päivittäiseen arkeen. Lapsuus ei ole mikään irrallinen osio suomalaisesta yhteiskunnasta, vaan se on osa sitä, minkälaisiksi aikuisiksi lapset kasvavat.

Arvoisa puhemies! Lasten ja perheiden hyvinvointi on suomalaisen yhteiskunnan yksi peruskivistä. Juuri siksi meidän on uskallettava tehdä myös vaikeita päätöksiä. Julkisen talouden tasapainottaminen ei ole tunnekylmää politiikkaa vaan vastuullista päätöksentekoa. Täytyy ymmärtää, että hallitsematon velkaantuminen kohdistuisi lopulta kaikkein kipeimmin lapsiin ja lapsiperheisiin. Kun verorahoja on rajallinen määrä, Suomen on asetettava suomalaiset perheet etusijalle ja turvattava palvelut ensisijaisesti heille.

Kertomuksessa esitetään, että lapsen etu kirjattaisiin perustuslakiin perusoikeussäännöksiin. Lapsen edun ensisijaisuus on jo nyt vahva oikeudellinen periaate. Sen vahvistaminen on tavoite, jonka uskon saavan tässä salissa vahvaa kannatusta. Samalla meidän on huolehdittava, ettei se jää vain sanahelinäksi. Lapsen etu ei toteudu juhlapuheissa vaan arjessa, jossa lapset elävät jokaisena päivänä.

Arvoisa puhemies! Tässä kertomuksessa yksi suuri huolenaihe koskee alaikäisten mielenterveyspalveluita. Opiskeluhuollon kuormitus on kasvanut merkittävästi, ja noin puolet yläluokkalaisista asioi opiskeluhuollossa lukuvuoden aikana. Mielenterveysoireilu eli ahdistus ja keskittymisvaikeudet ovat lisääntyneet. Opiskeluhuolto käyttää todella suuren osan työajastaan mielenterveysasioihin, ja se kertoo nykypäivän tilanteesta paljon. Siksi meidän tulee selkeyttää opiskeluhuollon ja muun sotejärjestelmän keskinäistä työnjakoa sekä säätää kansallisella tasolla yhtenäisemmistä rakenteista alaikäisten mielenterveyspalveluihin. Hoitoon täytyy päästä alueesta riippumatta tarpeeksi nopeasti, ja hoidon täytyy toimia myös käytännön tasolla, ei vain paperilla.

Mitä tulee mielenterveysongelmiin, pelkät mielenterveyspalvelut eivät ratkaise tätä käsillä olevaa haastetta. Viime syksynä saimme voimaan kännykkäkiellon kouluihin, mutta se ei riitä. Tarvitsemme myös tiukkaa linjaa vanhemmilta siihen, että suojelemme lapsiamme sosiaalisen median aiheuttamilta haitoilta. Me emme voi sulkea silmiämme siltä, että joka päivä osa lapsista altistuu haitalliselle sisällölle, ja se on omiaan lisäämään nuorten henkisiä ongelmia.

Arvoisa puhemies! Erityisen pysäyttävä ja surullinen kohta kertomuksessa oli kuvaus niin sanotuista epätoivokuolemista. Vuonna 2023 nuorten kuolemansyyt muuttuivat dramaattisesti. Itsemurhat ja huumekuolemat nousivat ennätyslukemiin. Epätoivokuolemien osuus nuorten kuolemista nousi jopa lähes 60 prosenttiin. Taustalla vaikuttavat monet tekijät, kuten mielenterveysongelmat, päihteet, syrjäytyminen ja turvattomuus. Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittama Ulos epätoivosta -hanke tuottaa tärkeää tietoa näistä poluista, mutta tutkimus yksin ei riitä. Tarvitaan tekoja, läsnäoloa ja turvallista arkea lapsille ja nuorille. Toisen asteen koulutuksen vahvistaminen,

koulukiusaamisen ehkäisy, Ankkuri-toiminta, poliisin tehovalvonta, valtakunnallinen itsemurhien ehkäisyohjelma ja johdonmukainen huumepolitiikka ovat konkreettisia keinoja, joilla voi vaikuttaa näihin asioihin.

Perussuomalaiset kannattavat tiukkaa huumepolitiikkaa. Päihderiippuvaiselle nuorelle ei riitä se, että hänelle tarjotaan pelkästään mahdollisuutta vaihtaa puhtaita neuloja itselleen. Hän tarvitsee hoitoa, kuntoutusta ja todellisen mahdollisuuden irrottautua riippuvuudesta. Päihteiden saatavuuden lisääminen ei ole yhdenkään lapsen edun mukaista, enkä siksi voi kannattaa esimerkiksi kannabiksen laillistamiseen tähtäävää kansalaisaloitetta, joka tänään onneksi myös hylättiin.

Lastensuojelussa painopisteen siirtäminen ennaltaehkäisyyn ja avohuoltoon on oikeansuuntainen tavoite. Sijaishuolto on raskas ja kallis toimenpide erityisesti laitoshoitona toteutettuna. Perheiden oikea-aikainen tuki, matalan kynnyksen palvelut ja toimivat peruspalvelut ovat inhimillisesti ja myös taloudellisesti kestävämpi ratkaisu. Vakavasti oireileville lapsille suunnatut hybridiyksiköt voivat olla osa ratkaisua, mutta niidenkin toimivuus riippuu osaavasta henkilöstöstä ja selkeästä työnjaosta. Tavoitteena on kuitenkin se, että jokainen lapsi saisi elää turvallista arkea omassa kodissaan omien vanhempiensa kanssa.

Arvoisa puhemies! Haluan kiittää lapsiasiavaltuutettua tästä raportista ja sen tuomista huomioista. Lapsen etu tulee huomioida aina kaikessa päätöksenteossa. Kun pidämme huolta suomalaisista lapsista, pidämme samalla huolta Suomen tulevaisuudesta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Merinen poissa. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

16.58 **Aki Lindén sd:** Arvoisa rouva puhemies! Meillä on todella käsittelyssä erittäin tärkeä raportti, jonka on lapsiasiavaltuutettu laatinut, ja se ansaitsisi merkittävästi laajemman huomion kuin minkä se on nyt saanut ja saamassa. Toivottavasti tätä käsitellään eduskunnassa ja yhteiskunnassa laajemminkin vielä tämän täysistuntokeskustelun jälkeen. Tämähän ei ole joka vuosi annettava raportti, vaan edellinen on vuodelta 2022, ja nyt siis neljän vuoden jälkeen on uusi kattava, laaja, tärkeä raportti käytettävissä.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta, jonka jäsenenä olen ollut taas uudelleen viime syksystä lähtien, on usein kuullut lapsiasiavaltuutettua, koska me olemme käsitelleet siellä lastensuojeluun liittyviä kysymyksiä, sosiaaliturvaa, terveyspalveluita, ja kaikissa niissä kysymys lapsista ja lasten oikeudesta ja asemasta on ollut keskeinen.

Kuten täällä jo keskustelussa on todettu, lapsiasiavaltuutettu teki eduskunnalle neljä varsinaista aloitetta. Yksi liittyi perusoikeuksiin, niin että ne kirjattaisiin erikseen mainittuina lasten perusoikeuksina perustuslakiimme. Toinen liittyi mielenterveyspalveluiden järkeistämiseen ja vaikuttavuuden lisäämiseen ja parantamiseen. Kolmas liittyi lapsipolitiikan arviointineuvoston luomiseen, joka arvioisi lainsäädäntöä ja yhteiskunnallisia asioita nimenomaan lasten näkökulmasta asiantuntijavoimin, ja neljäs liittyi sitten lastensuojelulain uudistamiseen kokonaisuudessaan. En käy tietenkään näitä kaikkia tässä läpi, mutta tuosta lastensuojelulain kokonaisuudistuksesta haluan todeta, niin kuin siinä raportissakin mainitaan, että toukokuussa 2022 ollessani ministeri... Sitä siinä ei todettu, mutta satuin olemaan se ministeri, jonka päätöksellä ja arvion pohjalta päädyttiin siihen, mitä tuossa esitettiin, eli että me tarvitsemme osittaisuudistusten sijasta lastensuojelulain

kokonaisuudistuksen. Tämän siinä myös lapsiasiavaltuutettu mainitsee ja mainitsi muuten viimeksi tänään.

Meillähän ei ole tapana valiokuntien asiantuntijakuulemisia referoida, enkä tietenkään sitä nyt muilta osin teekään kuin että tänään käydyssä kuulemisessa nousi esille tämä sama kysymys, että tarvitaan kokonaisuudistusta, joka painottuisi nimenomaan, aivan niin kuin tuossa raportissa kerrotaan, voimakkaammin ennaltaehkäisyyn. Siinä mainitaan tämä Imatran malli, puhutaan jopa Imatran ihmeestä, ja sitten siteerataan professori Hiilamoa, joka totesi, että jos niissä panostuksissa, joita koko yhteisössä Imatralla tehtiin menneinä vuosina, koko Suomessa olisi menetelty samalla tavalla, meillä olisi satoja miljoonia euroja enemmän käytettävissä rahaa vaikeimpien tapauksien hoitamiseen, koska meillä sitten säästyisi rahaa kaiken kaikkiaan, koska ennaltaehkäisy olisi vähentänyt näitä ongelmia.

Tässä tuli edustaja Sillanpään puheenvuorossa esille ihan oivallisella tavalla tämä ahdistuneisuuden lisääntyminen ja sen mahdollinen ja vahvasti oletettu yhteys, josta olen samaa mieltä, sosiaalisen median käyttöön ja älypuhelinongelmaan, jota olemme täällä eduskunnassa käsitelleet. Olin läsnä viime viikolla tuolla Meilahdessa, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirissä, jossa järjestettiin koko maan laajuinen mielenterveysalan ja päihdealan toimijoiden tilaisuus. Kun minulla oli mahdollisuus esittää siellä tervehdys ja kuulla sitten muitakin puheenvuoroja, niin nimenomaan tämä ahdistuneisuus ja sen lisääntyminen yhteiskunnassa korostuivat voimakkaasti — ei niinkään se, että meillä olisivat vakavimmat mielenterveyshäiriöt, siis vakavat psykiatriset sairaudet, lisääntyneet, mutta ahdistuneisuus on moninkertaistunut viimeisen kymmenen vuoden aikana, ja se toki pitkään jatkuessaan johtaa sitten tietysti myös vakavampiin seurauksiin.

Viimeisenä ja tietyllä tavalla tärkeimpänä, jos nyt näin asioita voi arvottaa, nostan esille tämän lapsiperheköyhyyden ja syrjäytymisen, joka on kiistaton asia. Tietysti tässä oppositiopuolueeseen kuuluvana olisi helppo kohdistaa kritiikki hallitukseen, ja en aio sitä välttääkään. Mutta muotoilen ehkä sanontani näin, että vaikka olemme täällä opposition toimesta äänestäneet hyvin monissa asioissa, joissa hallitus on tehnyt leikkaus- ja säästöehdotuksia, niitä vastaan, niin luulen, että kaikkein ikävimmät niistä ovat kuitenkin olleet juuri niitä, jotka ovat kohdistuneet lapsiperheisiin, lasten asemaan. Täällä mainittiinkin edustaja Lylyn puheenvuorossa esimerkiksi lapsikorotusten poistaminen työttömyysturvasta. Monien muiden asioiden ohella tämä on lisännyt nimenomaan lapsiperheköyhyyttä.

1. päivä joulukuuta vuonna 23 emeritusprofessori Hasse Karlsson julkaisi Helsingin Sanomissa mielipidekirjoituksen. En siteeraa sitä, vaikka se minulla tuossa kuinka ollakaan älypuhelimessa olisi edessäni. Olen aikaisemminkin täällä tämän lyhyen mielipidekirjoituksen tainnut lukea kokonaan ääneen. Hän puhuu siinä toksisesta stressistä, jolla tarkoitetaan sitä, että esimerkiksi äidin kokema köyhyyden ja vaikean elämäntilanteen aiheuttama stressi alkaa vaikuttaa jo sikiötasolla kehittyvään lapseen ja sen seurausvaikutukset ovat elinikäiset ja tulevat yhteiskunnassa usein hyvin kalliiksi. Eli kyllä meidän tulee tehdä kaikki, mitä voidaan tehdä yhteiskunnassa — ja todella paljon voitaisiin tehdä, jos poliittista halua olisi — lapsiperheköyhyyden vähentämiseksi ja kaikkein vaikeimmassa asemassa olevien lasten tilanteen helpottamiseksi. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm.

17.05 **Timo Furuholm vas:** Arvoisa rouva puhemies! Osaavat edustajat tässä edellä ovat nostaneet niin monta tärkeää epäkohtaa esiin, että itse puhun tämän kertomuksen pohjalta vähän pienemmästä epäkohdasta mutta sitten taas sellaisesta, joka omasta perspektiivistä näyttää todella isolta, eli kysymys on lasten mahdollisuudesta harrastamiseen.

Suomessa harrastukset ovat monelle lapselle keskeinen osa hyvää arkea. Ne tuovat ystäviä, yhteisöllisyyttä, turvallisuudentunnetta ja lopulta sitten hyvinvointia. Asiantuntijat korostavat, että lapsille tärkeä hyvä arki rakentuu läheisistä ihmisistä, kodista ja itselle merkityksellisestä tekemisestä, kuten harrastuksista. Kaikki tämä käy ilmi kertomuksesta.

Samaan aikaan tiedämme, että harrastaminen on eriarvoistumassa. Perheen taloudellinen tilanne vaikuttaa yhä enemmän siihen, pääseekö lapsi mukaan vai ei. Hyväosaisilla perheillä on enemmän mahdollisuuksia järjestää lapsille harrastuksia ja muuta mielekästä tekemistä, kun taas pienituloisissa perheissä mahdollisuudet ovat rajallisemmat. Tämä on ikävä epäkohta, joka on valitettavasti vahvistunut myös hallituksen politiikan takia.

Keskustelua harrastamisesta ja sen teemasta on käyty vuosia, mutta kehitys on ikävä kyllä ollut vääränlainen. Viime vuosina olemme ymmärtäneet tilanteen vakavuuden. Olemme luoneet harrastamisen Suomen mallia. Kunnissa olemme tiivistäneet yhteistyötä. On luotu tukirahastoja auttamaan niitä perheitä, jotka eivät harrastusmaksuista selviä, mutta silti tässä on riskinä tai ihan olemassa kahden kerroksen väkeä ja tämän kehityksen jatkuminen, jossa toiset harrastavat, toiset eivät.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä ei ole vain yksittäisten perheiden ongelma, tämä on yhteiskunnallinen kysymys. Kun lapsi jää harrastusten ulkopuolelle, niin ongelman syvyys on mitattavissa sillä, mistä hän jää paitsi. Harrastukset ovat monelle lapselle se paikka, jossa kohdataan ehkä jopa se ainoa turvallinen aikuinen. Siellä kohdataan kavereita sekä koetellaan ja ylitetään omia rajoja sekä kykyjä. Juuri nämä tekijät suojaavat myöhemmiltä ongelmilta. Siksi on syytä kysyä, onko meillä varaa siihen, että lasten harrastusmahdollisuudet kaventuvat.

Itse aloitin harrastamisen aikoinaan 90-luvulla muutamalla markalla Toejoen Veikoissa jalkapallon parissa. Tuo mahdollisuus opetti lopulta ihan yhtä paljon elämästä ja itsestäni kuin muut tärkeät instituutiot ympärilläni. Sen verran haikailenkin tuonne 90-luvulle ja Poriin, että haluaisin jokaisen lapsen saavan urheilusta tai taiteenlajista saman mahdollisuuden riippumatta vanhempien tulotasosta.

Arvoisa rouva puhemies! Mielestäni meidän pitäisi etsiä aktiivisemmin keinoja välttääksemme sen, ettei harrastaminen riippuisi vanhempien lompakon paksuudesta. Siksi tarvitaan laaja yhteiskuntasopimus toimijoiden ja poliitikkojen kesken, jolla pyritään muun muassa alentamaan harrastamisen kustannuksia, tuomaan harrastusmahdollisuuksia lähelle lasten arkea, esimerkiksi kouluihin ja asuinalueille, tunnistamaan maantieteelliset erot ja tukemaan erityisesti pienituloisten perheiden lasten osallistumista. Kyse ei ole ainoastaan tuloeroista, vaan kysymys on myös laajemmin muista harrastamisen esteistä. Kyse ei ole lasten kohdalla vain vapaa-ajan käytöstä ja sen sisältämistä mahdollisuuksista. Kyse on lasten yhdenvertaisuudesta, hyvinvoinnista ja tulevaisuudesta. Kyse ei ole huippu-urheilusta tai menestyneistä taiteilijoista vaan lapsen perusoikeudesta hyvään elämään.

Arvoisa rouva puhemies! Me voimme toki puhua vanhempien vastuusta ja valinnoista, kun kyse on lasten osallisuudesta ja mahdollisuuksista, mutta samaan aikaan on ymmärrettävä se, miten esimerkiksi lapsiperheköyhyyden lisääminen ja yhteiskunnan

turvaverkkojen nakertaminen vaikuttavat noihin valintoihin ja lopulta juuri lapsen etuun. Politiikka on arvovalintoja. Me voimme valinnoillamme vaikuttaa lasten arkeen. Me voimme valinnoillamme puuttua vallitsevaan eriarvoisuuteen. Siksi on hyvä jokaisen täälläkin reflektoida omaa toimintaansa vaikka juuri tämän kertomuksen pohjalta.

Mutta harrastamisen asiaa ei korjata tai muuteta vain politiikalla, vaan tarvitaan mukaan meidän laajat harrastustoimintaa tarjoavat toimijat: urheiluseurat, kulttuuritoimijat, järjestöt, vapaaehtoiset ja niin edelleen. Tätä haastetta eivät hoida markkinat vaan yhteistyö.

Lopetan puheenvuoron toteamukseen siitä, että hyvinvointivaltiossa jokaisella lapsella on oltava mahdollisuus harrastaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

17.10 **Timo Suhonen sd:** Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Lapsiasiavaltuutetun kertomuksen tarkoitus on antaa eduskunnalle katsaus lasten asemasta ja heidän oikeuksiensa toteutumisesta Suomessa vuosina 2022—2025. Tavoitteena on auttaa eduskuntaa huomioimaan lapsen oikeudet päätöksenteossaan, jotta se voisi edistää hyvää ja lapsioikeusperustaista lapsi-, nuoriso- ja perhepolitiikkaa. Lapsiasiavaltuutettu tekee tässä kertomuksessa neljä ehdotusta: Ensimmäinen ehdotus on, että lapsen edun ensisijaisuus sisällytetään perustuslain perusoikeussäännöksiin. Toiseksi ehdotetaan lainsäädäntöä, joka varmistaa yhtenevät rakenteelliset ratkaisut ja työnjaon lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin koko maassa. Kolmanneksi ehdotetaan, että Suomeen perustetaan lapsipolitiikan arviointineuvosto ja määritellään samalla lapsipolitiikan seurannan mittarit ja tietokanta, josta ne löytyvät. Neljäntenä on vaatimus, että lastensuojelulain uudistus toteutetaan aidosti kokonaisuudistuksena.

Arvoisa rouva puhemies! Tässä yhteiskunnallisessa tilanteessa on todella tärkeää, että nämä lapsiasiavaltuutetun ehdotukset huomioidaan päätöksenteossa ja niihin suhtaudutaan vakavasti. Viimeaikaiset sosiaaliturvan leikkaukset ovat syventäneet lapsiperheiden taloudellista ahdinkoa entisestään, ja tuoreimpien ennusteiden mukaan suhteellisessa köyhyydessä elävien lasten määrä tulee lisääntymään 31 000 lapsella, jolloin näiden lasten määrä kasvaa yli 150 000:een. Tämä fakta on todella surullinen. Aineellisessa puutteessa eläminen tarkoittaa, etteivät ihmisen rahat riitä pakollisiin menoihin, kuten asunnon lämmittämiseen tai ehjiin huonekaluihin. On vaikeuksia maksaa asumista ja lainoja, eikä rahaa lasten harrastuksiin, syntymäpäiviin tai kaverikyläilyihin ole. Vuonna 2021 aineellista puutetta koki 3,7 prosenttia lapsista. Toukokuussa 2025 aineellista puutetta koki kymmenen prosenttia lapsista.

Lapsuudessa koetulla köyhyydellä on lukuisten tutkimusten mukaan kielteisiä vaikutuksia, jotka vaikuttavat pitkälle yksilön elämään asumisen, ravinnon ja virikkeiden puutteiden sekä sosiaalisten tekijöiden, kuten kiusaamisen ja yksinäisyyden, kautta. Köyhyyden ehkäisyssä sosiaali- ja työvoimapoliittisilla mutta myös laajemmilla yhteiskunnallisilla toimilla on merkitystä. Useat tutkimukset osoittavat, että lapsiköyhyys on yhteydessä ylisukupolviseen syrjäytymiseen, matalaan koulutukseen, mielenterveyden ongelmiin, työttömyyteen ja rikollisuuteen.

Vaikka valtion menojen sopeuttamistarpeesta vallitsi 2020-luvun alkupuolella varsin laaja yhteiskunnallinen konsensus, monet tahot kritisoivat hallituksen leikkauspolitiikkaa nimenomaan siksi, että se kohdistuu lapsiin ja nuoriin. Esimerkiksi ekonomisti Sixten

Korkman totesi vuonna 2024: ”Lapsilta leikkaaminen on sekä ilkeää että tyhmää. Me suuret ikäluokat löydämme syylliset julkisen talouden ongelmiin ihan vain katsomalla peiliin.” Laskelmienkin mukaan hallituksen leikkaukset sosiaaliturvaan lisäävät merkittävästi köyhien lasten määrää.

Arvoisa rouva puhemies! Saan kansalaisilta paljon viestejä, joissa tulee esiin tässä lapsiasiavaltuutetun kertomuksessakin mainittuja faktoja lapsiperheköyhyyteen liittyen. Lapsiperheen isä kirjoitti viikonloppuna minulle seuraavaa: ”Ei ole kiva olla osa-aikainen työntekijä, työtunnit 25 tuntia. Työttömyyskassa maksaa 244 euroa. Osa-aikaista työntekijää rangaistaan. Osa-aikaisena työntekijänä pitää hakea kolmea työpaikkaa kuukaudessa, vaikka töitä ei ole. Nyt ei naurata vaan itkettää. Välillä joutuu miettimään, mistä saa lapselle ruokaa. Tähän on Suomessa tultu. Kuukaudessa tulot vajaa 500 euroa. Tästä kun maksaa kaikki laskut, syödään makaronia pojan kanssa joka päivä. Ei tätä kestä pitkään.”

Lapsiasiavaltuutetun kertomus on arvokas asiakirja lasten ja nuorten parhaaksi. Lapsiperheiltä tulevat arjen viestit ovat myös erittäin tärkeitä viestejä siitä, missä tilanteessa olemme Suomessa lapsiperheiden, lastemme ja nuortemme hyvinvoinnin osalta. Molemmat näistä kertovat karua kieltä siitä, että pieleen on mennyt ja asian on muututtava lastemme, nuortemme ja heidän paremman tulevaisuutensa vuoksi. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle sivistysvaliokunnan on annettava lausunto.

11. Suomen vesistöt EIVÄT ole vihreän siirtymän kaatopaikkoja

Kansalaisaloite KAA 5/2025 vp
Valiokunnan mietintö YmVM 2/2026 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 2/2026 vp. — Esittelypuheenvuoron pitää edustaja, valiokunnan puheenjohtaja Pitko.

Keskustelu

16.21 **Jenni Pitko vihr** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ympäristövaliokunta on käsitellyt kansalaisaloitteen ”Suomen vesistöt eivät ole vihreän siirtymän kaatopaikkoja” ja tehnyt siitä yksimielisen mietinnön. Valiokunta on kuullut asiassa kansalaisaloitteen tekijöitä ja tutkijoita sekä sidosryhmiä niin teollisuudesta kuin myös luonnonsuojelujärjestöjä.

Tässä kansalaisaloitteessa esitetään, että tulisi ryhtyä lainvalmisteluun lainsäädännön korjaamiseksi, sillä se ei olisi ajan tasalla koskien vihreän siirtymän hankkeiden jätevesipäästöjä. Valiokunta yhtyy kansalaisaloitteessa osoitettuun huoleen siitä, että Suomeen on syntymässä runsaasti uudenlaisia vihreän tai puhtaan siirtymän hankkeita, jotka ovat välttämättömiä, jotta saamme aikaiseksi teollisuuden murroksen kohti

sähköistyvää yhteiskuntaa. Samalla valiokunta pitää aiheellisena ja ajankohtaisena kansalaisaloitteen huolta vesien hyvän tilan säilymisestä korostaen, että siirtymä on toteutettava ympäristön kannalta kestävällä tavalla niin, että hankkeet eivät uhkaa vesien hyvää tilaa.

Suomessa vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden sääntely perustuu pitkälti EU:n direktiiveihin, erityisesti niin sanottuun vesipuitedirektiiviin, laatunormidirektiiviin ja prioriteettiainedirektiiviin. Viimeisimpien, vielä vahvistamattomien vesidirektiivien muutosten mukaan ympäristönlaatudirektiivin prioriteettiaineista poistettiin yhteensä kuusi ainetta ja listaan lisättiin yhteensä 25 uutta ainetta, yhdistettä tai yhdisteryhmää. Uusinkaan ympäristönlaatudirektiivin haitta-aineluettelo ei kuitenkaan sisällä sulfaattia eikä ksantaatteja. Vesidirektiivien muutos julkaistaneen virallisesti tämän vuoden maaliskuussa.

Suomessa olennaista on ympäristönsuojelulakiin perustuva tapauskohtainen lupaharkinta siitä, milloin toiminnan lupaedellytykset täyttyvät ja mitä määräyksiä lupaan sisällytetään. Tässä harkinnassa sovelletaan vesien tilan tavoitteita ja heikentämättömyysvaatimusta koskevia vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain säännöksiä. Sulfaatin poistoon on käytännössä saatavilla riittävän tehokkaita menetelmiä, joita voidaan lupamääräyksissä velvoittaa käytettäväksi nykyisten säännösten puitteissa, vaikka sulfaateista ei ole asetustasoista sääntelyä. Ksantaattien pääsyä luonnonvesiin voidaan taas vastaavasti estää ympäristöluvassa annettavilla määräyksillä velvoittaa käyttämään ksantaattien hajoamisen varmistamiseksi esimerkiksi riittäviä vesienhallintamenetelmiä tarvittavan viipymäajan saavuttamiseksi.

Uusien tutkimustulosten valmistumisen myötä valiokunnalle on kirkastunut se, että meillä on käytettävissä aikaisempaa perusteellisempaa tutkimustietoa siitä, miten sulfaatti vaikuttaa sisävesi- ja murtovesiympäristöissä, ja voidaan todeta, että tieteellinen tutkimus osoittaa, että sulfaatin vaikutus vesieliöstöön on suurempi kuin aikaisemmin on ennakoitu. Olennaista on aineen haitallisuuden ohella sen pitoisuus vastaanottavassa vesistössä eli kulkeutuminen ja laimeneminen, kun se sekoittuu veteen.

Suomen ympäristökeskus on esittänyt uusimmassa, vuonna 23 julkaistussa suunnitelmassaan useiden aineiden lisäämistä kansallisesti haitallisiksi aineiksi, ja mukana on muun muassa sulfaatti. Syke myös toteaa suunnitelmassaan, että tarvitaan nopealla aikataululla tutkimustietoa ksantaattien ympäristövaikutuksista erityisesti pohjoisissa olosuhteissa.

Valiokunta kuitenkin pitää olennaisena, että vesiensuojelutavoitteen toteutuminen varmistetaan riippumatta valittavasta sääntelykeinosta, oli se sitten sitova raja-arvo asetuksessa tai nykyisen kaltainen tapauskohtaiseen harkintaan perustuva arviointi, ja että kansallisen tapauskohtaiseen lupaharkintaan perustuvan järjestelmän toimivuutta ja kehitystarpeita on tärkeää arvioida suhteessa yleisten laatunormien asettamiseen. Tällainen arviointi edellyttää huolellista perehtymistä ja valmistelua, eikä valiokunta sen takia sen syvemmälle tähän sääntelymekanismiin syventynyt. Mutta joka tapauksessa valiokunta näkee, että tulevien säädösten valmistelussa, kuten tulevien vesidirektiivien muutosten täytäntöönpanossa, ympäristöministeriön on arvioitava samalla niiden toimivuutta, jotta voidaan varmistaa, että vaikka sulfaatti- ja ksantaattipäästöjä tuottavat hankkeet lisääntyisivät, turvataan asetetut vesientilatavoitteet lainsäädännön mukaisesti. Tämä oli valiokunnan ensimmäinen lausumaehdotus. Toinen valiokunnan lausumaehdotus on:

”Eduskunta edellyttää, että edistetään tutkimus- ja kehitystyötä, joka auttaa selvittämään ksantaattien haitallisuutta.”

Haluan kiittää valiokunnan puolesta aloitteen tekijöitä, jotka toivat tämän äärimmäisen tärkeän ilmiön eli lisääntyvät ksantaatti- ja sulfaattipäästöt tänne eduskunnan tietoisuuteen. Kiitos valiokunnalle perusteellisesta perehtymisestä tähän aiheeseen ja hyvästä yhteistyöstä mietinnön laatimisessa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi puhujalistalle. — Edustaja Hänninen.

16.27 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Ääni on melkein loppunut, mutta ei se haittaa, tämä taitaa olla minun viimeinen puheenvuoroni tänä päivänä.

Aluksi haluan kiittää tämän kansalaisaloitteen tekijöitä ja allekirjoittajia tärkeästä työstä ja aiheen esiin nostamisesta. Turvallinen arki voi rakentua vain turvallisessa, terveellisessä ja hyvinvoivassa ympäristössä, ja siksi meidän on muistettava huolehtia puhtaasta suomalaisesta luonnosta, sen metsistä, soista ja vesistöistä.

Ympäristövaliokunta on nyt saanut perusteellisesti käsiteltyä kansalaisaloitteen, ja asiantuntijatiedon pohjalle he ovat rakentaneet selkeän mietinnön. Kiitos myös teille tästä tärkeästä työstä päätöksentekomme eteen.

Arvoisa puhemies! Vesistöjemme puhtautta peräänkuuluttava kansalaisaloite nostaa esiin huolen, joka on ajankohtainen ja perusteltu. Suomen vesistöt ovat osa meidän yhteistä turvallista elinympäristöämme, ja niiden tila heijastuu sekä luonnon monimuotoisuuteen että ihmisten hyvinvointiin. Aloite muistuttaa meitä erityisesti siitä, että teollisen murroksen ja puhtaan siirtymän keskellä emme voi tinkiä vesiemme suojelusta. Tarve rajoittaa haitallisia päästöjä, arvioida niiden vaikutuksia nykyistä tarkemmin ja päivittää sääntelyä tutkimustiedon mukaan on välttämätöntä. Mietinnössään valiokunta muistuttaa myös, että vesien hyvän tilan turvaamiseksi ympäristöministeriön tulee arvioida tulevien vesidirektiivimuutosten toimivuutta ja varmistaa, että nykyiset ja tulevat päästöjä tuottavat hankkeet eivät ylitä lainsäädännön asettamia tavoitteita. Tärkeää on myös edistää tutkimus- ja kehitystyötä, joka syventää ymmärrystämme aiheesta, jotta puhtaan hyvinvoivan luonnon ja tulevaisuuden yhteiskuntamme yhteiselo on mahdollista.

Arvoisa puhemies! Vaikka kansalaisaloitetta ei esitetä eteneväksi lainvalmisteluun, sen henki on tärkeä. Se kutsuu meitä varmistamaan, että puhtaat vedet eivät jää teollistumisen ja geopoliittisen kilpailun jalkoihin vaan kulkevat mukana kaikessa päätöksenteossa. On vastuullista ja viisasta huolehtia siitä, että turvallinen ympäristö on tulevaisuudessakin Suomen vahvuus. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Pitko.

16.31 **Jenni Pitko vihr:** Arvoisa rouva puhemies! Haluan vielä sanoa tosiaan tämän valiokunnan päätösesityksen, joka jäi tuossa sanomatta esittelypuheenvuorossani. Eli ympäristövaliokunnan päätösesitys on, että eduskunta hylkää tämän kansalaisaloitteeseen sisältyvän ehdotuksen lainvalmisteluun ryhtymisestä ja hyväksyy nämä kaksi lausumaa. Sanon vielä tiivistetysti sen, miksi esitämme tämän hylkäämistä: se, että tässä ehdotetaan ryhtymistä lainvalmisteluun asiasta, josta säädetään tällä hetkellä Suomen järjestelmässä asetustasolla, ja koemme myös niin, että tämä raja-arvojen asettaminen on sellaista

pitkäjänteistä tutkimusta ja perehtymistä vaativa aihe, johon emme eduskunnassa, valiokunnassa, olisi pystyneet ryhtymään.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen kansalaisaloitteeseen KAA 5/2025 vp sisältyvän ehdotuksen hylkäämisestä. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvät lausumaehdotukset. Asian käsittely päättyi.

12. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 19.2.2026 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 17.15.

Pöytäkirjan vakuudeksi: